

วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัว
และในชุมชนเมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ในบทนี้จะวิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาทของภรรยา ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงรายละเอียดเกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทของภรรยาที่มีต่อครอบครัว และที่มีต่อชุมชน ในช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ช่วงที่สามีทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง และเมื่อสามีกลับมาแล้ว ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมมุติฐานที่ 1 ฐานะการกินอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนจะดีขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

การศึกษาระดับฐานะการกินอยู่ในครัวเรือนได้ศึกษาจากรายได้รวมของครัวเรือน การถือครองที่ดิน, ทรัพย์สินเครื่องใช้ในครัวเรือน, ยานพาหนะ, ลักษณะที่อยู่อาศัย จำนวนห้องนอน, ลักษณะห้องน้ำที่ใช้ในครัวเรือน, เครื่องตกแต่งบ้าน, ลักษณะการรักษาพยาบาลในขั้นแรก และสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 รายได้รวมของครัวเรือน

จากตารางที่ 27 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่ ร้อยละ 65.8 มีรายได้รวมของครัวเรือนต่ำกว่า 10,000 บาทต่อปี รองลงมาคือ ร้อยละ 15.2 มีรายได้รวมของครัวเรือนต่อปีระหว่าง 10,001-20,000 บาท ร้อยละ 7.6 และร้อยละ 2.5 มีรายได้รวมระหว่าง 30,001-40,000 บาท ต่อปี ตามลำดับ และมีร้อยละ 8.9 มีรายได้รวมต่อปีตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.4 มีรายได้รวมต่อปีตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป รองลงมาคือ ร้อยละ 54.4 และร้อยละ 13.9 มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อปี และระหว่าง 20,001-30,000 บาทต่อปี ตามลำดับ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 11.4 มีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท และอีกร้อยละ 2.5 มีรายได้รวมระหว่าง 10,001-20,000 บาท

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วก็พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีพบพานในประเทศตะวันออกกลางส่วนใหญ่อ้อยละ 82.4 มีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท เมื่อสามปีพบพานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง พบว่าส่วนใหญ่อ้อยละ 86.3 มีรายได้รวมต่อปีตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป มีร้อยละ 5.9 ที่มีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท และเมื่อสามมีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 49.0 มีรายได้รวมต่อปีต่ำกว่า 10,000 บาท รองลงมาคือ ร้อยละ 22.5 มีรายได้รวมระหว่าง 10,001-20,000 บาทต่อปี ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 15.7 มีรายได้ระหว่าง 20,001-30,000 บาทต่อปี ร้อยละ 5.9 มีรายได้ระหว่าง 30,001-40,000 บาทต่อปี และร้อยละ 6.9 มีรายได้รวมต่อปีตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป

จะเห็นว่า คราวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้รวมสูงขึ้นหลังจากสามปีพบพานในประเทศตะวันออกกลาง ซึ่งส่วนใหญ่อ้อยละมีรายได้รวมต่อปีตั้งแต่ 40,001 บาทขึ้นไป แต่เมื่อสามมีกลับมาแล้ว พบว่า คราวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้รวมต่ปีลดลงมากใกล้เคียงกับช่วงก่อนสามปีพบพาน บางคราวเรือนที่มีรายได้รวมต่อปีเพิ่มขึ้นทั้งนี้เพราะหลังจากสามมีกลับมาแล้วได้ประกอบอาชีพเสริม นอกเหนือจากอาชีพทำไร่ทำนา เช่น ค้าขาย ทำให้ครอบครัวมีรายได้รวมต่อปีมากกว่าช่วงก่อนสามปีพบพานในประเทศตะวันออกกลาง

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 27 เปรียบเทียบรายได้รวมทั้งหมดของครัวเรือนระหว่างช่วงก่อนสามีไปทำงาน ช่วงที่สามีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ระดับรายได้ (บาท/ปี)	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามีไป		สามีอยู่		ก่อนสามีไป		สามีอยู่		สามีกลับ	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 10,000	52	65.8	9	11.4	84	82.4	6	5.9	50	49.0
10,000-20,000	12	15.2	2	2.5	7	6.9	2	1.9	23	22.5
20,001-30,000	6	7.6	11	13.9	4	3.9	4	3.9	16	15.7
30,001-40,000	2	2.5	14	17.7	2	1.9	2	1.9	6	5.9
40,001 ขึ้นไป	7	8.9	43	54.4	5	4.9	88	86.3	7	6.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 285.66$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 238.38$$

$$d.f. = 8$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.2 การถือครองที่ดิน

เมื่อพิจารณาการถือครองที่ดินจากรายที่ 28 ในกลุ่มที่สามยังไม่กลับพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 58.2 ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง ร้อยละ 17.7 และร้อยละ 16.5 มีที่ดินระหว่าง 11-20 ไร่ และมีตั้งแต่ 1-10 ไร่ ตามลำดับ และร้อยละ 7.6 มีที่ดินตั้งแต่ 21 ไร่ขึ้นไป และเมื่อสามปีไปทำงานอยู่ในตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ร้อยละ 50.6 ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง รองลงมา ร้อยละ 22.8 และร้อยละ 16.5 มีที่ดินระหว่าง 11-20 ไร่ และตั้งแต่ 1-10 ไร่ ตามลำดับ และร้อยละ 10.1 มีที่ดินตั้งแต่ 21 ไร่ขึ้นไป

ส่วนในกลุ่มที่สามกลับมาแล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 52.0 ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง รองลงมาคือร้อยละ 19.6 และร้อยละ 17.6 มีที่ดินตั้งแต่ 1-10 ไร่ และระหว่าง 11-20 ไร่ ตามลำดับ และร้อยละ 10.8 มีตั้งแต่ 21 ไร่ขึ้นไป เมื่อสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเองลดลงเหลือร้อยละ 47.1 รองลงมา ร้อยละ 20.6 มีที่ดินตั้งแต่ 1-10 ไร่ และ 11-20 ไร่ในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 11.8 มีตั้งแต่ 21 ไร่ขึ้นไป และเมื่อสามปีกลับมาแล้ว พบว่า จำนวนครัวเรือนที่ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเองลดลงเหลือร้อยละ 33.3 ในขณะที่ครัวเรือนที่มีที่ดินตั้งแต่ 1-10 ไร่เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.4 ครัวเรือนที่มีที่ดิน 11-20 ไร่ เพิ่มเป็นร้อยละ 21.6 และครัวเรือนที่มีที่ดินตั้งแต่ 21 ไร่ขึ้นไปเพิ่มเป็นร้อยละ 14.7

จะเห็นได้ว่า ครัวเรือนส่วนใหญ่ไม่มีที่ดินเป็นของตัวเอง แต่จะเป็นที่
ได้ใช้ฟรี (ดูจากภาคผนวกตารางที่ 1) แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าเมื่อสามปีไปทำงานในประเทศ
ตะวันออกเฉียงเหนือแล้ว มีจำนวนครัวเรือนที่มีที่ดินเป็นของตัวเองเพิ่มขึ้นบ้าง เล็กน้อยและเพิ่มมาก
ขึ้นหลังจากสามปีกลับมาจากต่างประเทศแล้ว จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าในระยะแรกต้อง
นำเงินไปชำระหนี้สิน ส่วนการซื้อที่ดินต้องรอให้สามปีกลับมาก่อน จึงจะซื้อโดยให้สามปีเป็นคน
ตัดสินใจ

ตารางที่ 28 เปรียบเทียบจำนวนที่ดินถือครองที่เป็นเจ้าของในช่วงก่อนสามปีไปทำงานต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

การถือครองที่ดิน (ไร่)	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี ต่างประเทศ		สามียู่ ต่างประเทศ		ก่อนสามปี ทำงาน ต่างประเทศ		สามียู่ ต่างประเทศ		สามีกลับ มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
<u>ที่ดินที่เป็นเจ้าของ</u>										
ไม่มี	46	58.2	40	50.6	53	52.0	48	47.1	34	33.2
มี 1-10 ไร่	13	16.4	13	16.4	20	19.6	21	20.6	31	30.4
11-20	14	17.7	18	22.8	18	17.6	21	20.5	22	21.6
21 ขึ้นไป	6	7.6	8	10.0	11	10.8	12	11.8	15	14.7
<u>รวมทั้งสิ้น</u>	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$\chi^2 = 3.37$

$\chi^2 = 8.51$

d.f. = 3

d.f. = 6

Sig = น้อยกว่า 0.05

Sig = น้อยกว่า 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.3 ทรัพย์สินเครื่องใช้ในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาทรัพย์สินเครื่องใช้ในครัวเรือนจากตารางที่ 29 พบว่า มีทรัพย์สินเครื่องใช้ในครัวเรือนประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.3.1 โทรทัศน์

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่ร้อยละ 88.6 ยังไม่มีโทรทัศน์มีเพียงร้อยละ 11.4 เท่านั้น ที่มีโทรทัศน์ และเมื่อสามีไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลางพบว่า มีครัวเรือนที่มีโทรทัศน์ร้อยละ 62.0 ส่วนครัวเรือนที่ไม่มีโทรทัศน์มีเพียงร้อยละ 38.0

และในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 ไม่มีโทรทัศน์ มีเพียงร้อยละ 2.0 เท่านั้นที่มีโทรทัศน์ เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลางพบว่าครัวเรือนที่ไม่มีโทรทัศน์ลดลงเหลือร้อยละ 81.4 และครัวเรือนที่มีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 18.6 และหลังจากสามีกลับมาจากต่างประเทศแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.8 มีโทรทัศน์ ส่วนครัวเรือนที่ไม่มีโทรทัศน์ลดลงเหลือร้อยละ 42.2

1.3.2 สเตอริโอหรือเทป

ในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 87.3 ไม่มี มีร้อยละ 12.7 ที่มีสเตอริโอ เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 51.9 มีสเตอริโอ ร้อยละ 48.1 ที่ไม่มีสเตอริโอ

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลางไม่มีครัวเรือนที่มีสเตอริโอเลย เมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 81.4 ไม่มี และร้อยละ 18.6 มีสเตอริโอ และเมื่อสามีกลับมาจากตะวันออกกลางแล้วพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 55.9 มีสเตอริโอ และร้อยละ 44.1 ที่ไม่มี

1.3.3 พัดลม

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุคทำงานในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.4 ไม่มีพัดลม ร้อยละ 26.6 ที่มีพัดลม เมื่อสามียุคทำงานในตะวันออกกลางพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.6 มีพัดลม และร้อยละ 49.4 ไม่มีพัดลม

ส่วนกลุ่มที่สามียกกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุคส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 ไม่มีพัดลม มีร้อยละ 14.7 ที่มีพัดลม เมื่อสามียุคทำงานในตะวันออกกลางพบว่า มีร้อยละ 79.4 ไม่มีพัดลม ส่วนครัวเรือนที่มีพัดลมมีร้อยละ 20.6 และเมื่อสามียกกลับมาจากตะวันออกกลางแล้วปรากฏว่า ร้อยละ 68.6 ไม่มีพัดลม ส่วนครัวเรือนที่มีพัดลมมีร้อยละ 31.4

1.3.4 เตาไร้ไฟฟ้า

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุคทำงานในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 83.5 ไม่มีเตาไร้ไฟฟ้า และร้อยละ 16.5 มีเตาไร้ไฟฟ้า เมื่อสามียุคทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 62.1 ไม่มีเตาไร้ไฟฟ้า ส่วนครัวเรือนที่มีเตาไร้ไฟฟ้าใช้มีร้อยละ 37.9

ส่วนกลุ่มที่สามียกกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุคในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 93.1 ไม่มีเตาไร้ไฟฟ้า มีเพียงร้อยละ 6.9 ที่มีเตาไร้ไฟฟ้า เมื่อสามียุคทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.2 ไม่มีเตาไร้ไฟฟ้า และอีกร้อยละ 11.8 มีเตาไร้ไฟ หลังจากสามียกกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 69.6 ไม่มีเตาไร้ไฟฟ้า และอีกร้อยละ 30.4 มีเตาไร้ไฟ

1.3.5 เตาแก๊ส

พบว่า ไม่มีมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละช่วง กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า ช่วงก่อนสามียุคนั้นไม่มีครัวมีเตาแก๊ส และเมื่อสามียุคทำงานในต่างประเทศพบว่า มีร้อยละ 2.5 ที่มีเตาแก๊ส ส่วนอีกร้อยละ 97.5 ไม่มี

ส่วนกลุ่มที่สามี่กลับมาแล้วก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามี่ไปทำงานต่างประเทศพบว่าไม่มีใครมีเตาแก๊ส เมื่อสามี่ไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 99.0 ไม่มีเตาแก๊ส มีเพียงร้อยละ 1.0 เท่านั้น และเมื่อสามี่กลับมาแล้วก็มีเพียงร้อยละ 1.0 ที่มีเตาแก๊ส ทั้งนี้เพราะในเขตชนบทนิยมมาใช้ถ่านและฟืน เป็นเชื้อเพลิงในการหุงต้ม เพราะหาง่าย ประหยัด จึงไม่นิยมมาใช้เตาแก๊ส

1.3.6 กล้องถ่ายรูป

ในกลุ่มที่สามี่ยังไม่กลับมาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามี่ไปทำงานในต่างประเทศนั้นมีร้อยละ 1.3 มีกล้องถ่ายรูป เมื่อสามี่ไปทำงานอยู่ต่างประเทศ พบว่า มีร้อยละ 8.9 ที่มีกล้องถ่ายรูป ส่วนกลุ่มที่สามี่กลับมาแล้วก็พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามี่ไปทำงานต่างประเทศไม่มีใครที่มีกล้องถ่ายรูปเลย เมื่อสามี่ไปทำงานในต่างประเทศพบว่า ร้อยละ 6.9 มีกล้องถ่ายรูป และเมื่อสามี่กลับมาแล้วพบว่า มีร้อยละ 7.8 ที่มีกล้องถ่ายรูป

1.3.7 หม้อหุงข้าวไฟฟ้า

ในกลุ่มที่สามี่ยังไม่กลับ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามี่ไปทำงานต่างประเทศมีร้อยละ 7.6 ที่มี และเมื่อสามี่ไปทำงานในต่างประเทศพบว่า ครอบครัวที่มีหม้อหุงข้าวเพิ่มเป็นร้อยละ 19.0

และสำหรับกลุ่มที่สามี่กลับมาแล้วก็พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามี่ไปทำงานต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 94.1 ไม่มีหม้อหุงข้าวไฟฟ้า และอีกร้อยละ 5.9 มี และเมื่อสามี่ไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า มีร้อยละ 12.7 ที่มี และเมื่อสามี่กลับมาแล้วพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 74.5 ไม่มี ส่วนครอบครัวที่มีเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.5

1.3.8 ตู้เย็น

ในกลุ่มที่สามี่ยังไม่กลับมาพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 96.2 ไม่มีตู้เย็น ส่วนอีกร้อยละ 3.8 มีตู้เย็น เมื่อสามี่ไป

ทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า ร้อยละ 82.3 ไม่มี และร้อยละ 17.7 มีคูเย็น

และสำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.1 ไม่มี มีเพียงร้อยละ 2.9 เท่านั้นที่มี เมื่อสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า มีเพียงร้อยละ 2.9 เท่านั้นที่มี และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 90.2 ไม่มี ส่วนครอบครัวที่มีคูเย็นเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.8

จะเห็นว่า เครื่องใช้ไฟฟ้าและเครื่องใช้ในครัวเรือนที่มีใช้มากที่สุด ได้แก่ เครื่องใช้ไฟฟ้า โดยเฉพาะโทรทัศน์ สเตอริโอ หรือเทป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ กนก โตสุรัตน์ และคณะ (2528 : 24) ที่พบว่า ลักษณะการใช้จ่ายเงินที่ได้จากการทำงานในตะวันออกกลาง อันดับแรกจะนำเงินที่ได้ไปใช้หนี้ รองลงมาคือ นำไปใช้ซื้อโทรทัศน์ วิทยุ เทป สเตอริโอ ส่วนเตารีดไฟฟ้า กับพัดลมนั้นมีการซื้อไม่มากนัก จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า ในชนบทอากาศไม่ร้อนอบอ้าวมาก จึงไม่นิยมซื้อพัดลม ส่วนเตารีดไฟฟ้าก็ไม่ค่อยได้ใช้บ่อย ถ้ามีความจำเป็นจะใช้ก็จะไปยืมของเพื่อนบ้าน จึงไม่นิยมซื้อ และส่วนใหญ่เห็นว่าไม่จำเป็น ส่วนเตาแก๊ส กล้องถ่ายรูป หม้อหุงข้าวไฟฟ้า และคูเย็น มีไม่มากนัก

ศูนย์วิจัยและพัฒนาการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 เปรียบเทียบทรัพย์สินเครื่องใช้ในครัวเรือนระหว่างช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศและช่วงที่สามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามปีกลับมาแล้ว

ทรัพย์สินเครื่องใช้ในครัวเรือน		กลุ่มสามียังไม่กลับ						กลุ่มสามปีกลับมาแล้ว			
		ก่อนสามปีต่างประเทศ		สามปีอยู่ต่างประเทศ		ก่อนสามปีทำงาน		สามปีอยู่ต่างประเทศ		สามปีกลับมาแล้ว	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. โทรทัศน์	มี	9	11.4	49	62.0	2	2.0	19	18.6	59	57.8
	ไม่มี	70	88.6	30	38.0	100	98.0	83	81.4	43	42.2
2. สเตอริโอ/เทป	มี	10	12.7	41	51.9	-	-	19	18.6	57	55.9
	ไม่มี	69	87.3	38	48.1	102	100.0	83	81.4	45	44.1
3. พัดลม	มี	21	26.6	40	50.6	15	14.7	21	20.6	32	31.4
	ไม่มี	77	73.4	39	49.4	87	85.3	81	79.4	70	68.6
4. เตารีดไฟฟ้า	มี	13	16.5	30	38.0	7	6.9	12	11.8	31	30.4
	ไม่มี	66	83.5	49	62.1	95	93.1	90	88.2	71	69.6
5. เตาแก๊ส	มี	-	-	2	2.5	-	-	1	1.0	1	1.0
	ไม่มี	79	100.0	77	97.5	102	100.0	101	99.0	101	99.0
6. กล้องถ่ายรูป	มี	1	1.3	7	8.9	-	-	7	6.9	8	7.8
	ไม่มี	78	98.7	72	91.1	102	100.0	95	93.1	4	92.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 29 (ต่อ)

ทรัพย์สินเครื่องใช้ใน ครัวเรือน		กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
		ก่อนสามีไป		สามีอยู่		ก่อนสามีไป		สามีอยู่		สามีกลับ	
		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ที่งาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
7. หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	มี	6	17.6	15	18.9	6	5.9	13	12.7	26	25.5
	ไม่มี	73	99.4	64	81.0	96	94.1	89	87.3	76	74.5
8. ตู้เย็น	มี	3	3.8	14	17.7	3	2.9	3	2.9	10	9.8
	ไม่มี	76	96.2	65	82.3	99	97.1	99	97.1	92	90.2

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. $\chi^2 = 40.89$	1. $\chi^2 = 78.96$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า .001	Sig = น้อยกว่า .001
2. $\chi^2 = 27.83$	2. $\chi^2 = 88.42$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า .001	Sig = น้อยกว่า .001
3. $\chi^2 = 18.37$	3. $\chi^2 = 8.43$
d.f. = 1	d.f. = 1
Sig = น้อยกว่า .001	Sig = น้อยกว่า .005
4. $\chi^2 = 9.23$	4. $\chi^2 = 20.59$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า 0.05	Sig = น้อยกว่า .001
5. $\chi^2 = 2.26$	5. $\chi^2 = 5.57$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = มากกว่า 0.05	Sig = มากกว่า 0.05
6. $\chi^2 = 4.74$	6. $\chi^2 = 7.99$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า 0.05	Sig = น้อยกว่า 0.05
7. $\chi^2 = 4.45$	7. $\chi^2 = 10.97$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า 0.05	Sig = น้อยกว่า 0.05
8. $\chi^2 = 7.98$	8. $\chi^2 = 6.45$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า 0.05	Sig = น้อยกว่า 0.05

1.4 ยานพาหนะ

จากตารางที่ 30 เมื่อพิจารณาจำนวนยานพาหนะประเภทต่าง ๆ ได้แก่ รถจักรยานยนต์ รถยนต์ รถไถ แต่ละประเภทมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.4.1 รถจักรยานยนต์

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามียไปประเทศตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 92.4 ไม่มีรถจักรยานยนต์ อีกร้อยละ 7.6 มีรถจักรยานยนต์ เมื่อสามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ร้อยละ 81.1 ไม่มีรถจักรยานยนต์ใช้ ส่วนครัวเรือนที่มีรถจักรยานยนต์มีร้อยละ 18.9

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียไปประเทศตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 94.1 ยังไม่มีรถจักรยานยนต์ มีร้อยละ 5.9 ที่มีรถจักรยานยนต์ เมื่อสามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า จำนวนครัวเรือนที่มีรถเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.7 แต่ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.3 ยังไม่มี และเมื่อสามียกลับมาแล้วจำนวนครัวเรือนที่มีรถจักรยานยนต์เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 25.5 ส่วนครัวเรือนที่ไม่มี ร้อยละ 74.5

จะเห็นว่า การที่สามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ทำให้ครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น สามารถซื้อรถจักรยานยนต์มาใช้ในครัวเรือนมากขึ้น และพบว่ามี การซื้อรถจักรยานยนต์มากขึ้นหลังจากสามียกลับมาอยู่บ้านแล้ว จากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่า ในช่วงสามียอยู่ต่างประเทศนั้น ภรรยาไม่กล้าใช้เงินมาก รอให้สามียกลับมาแล้วให้สามียตัดสินใจซื้อเอง ส่วนครัวเรือนที่ซื้อในช่วงที่สามียอยู่ต่างประเทศนั้นส่วนมากซื้อเพราะลูกขอร้องให้ซื้อ แต่ก็ต้องเขียนจดหมายไปปรึกษาสามีก่อน

1.4.2 รถยนต์

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมา พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางนั้น ไม่มีครัวเรือนที่มีรถยนต์เลย เมื่อสามียไปทำงานแล้วพบว่า มีร้อยละ 3.8 มีรถยนต์ ส่วนร้อยละ 96.2 ไม่มี

รถยนต์ใช้

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้ว พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามมีไปทำงานในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.0 ไม่มีรถยนต์ใช้ มีเพียงร้อยละ 1.0 เท่านั้นที่มีรถยนต์ เมื่อสามมีไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 97.1 ไม่มีรถยนต์ใช้ ส่วนครัวเรือนที่มีรถยนต์มีร้อยละ 2.9 และเมื่อสามมีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 88.2 ไม่มีรถยนต์ ส่วนครัวเรือนที่มีรถยนต์มีร้อยละ 11.8

จะเห็นว่า มีการซื้อรถยนต์เพิ่มขึ้นมาก เมื่อสามมีกลับมาแล้วจากการสอบถามเพิ่มเติมขณะทำการสัมภาษณ์ พบว่า เมื่อสามมีกลับมาอยู่บ้านก็จะหันมาประกอบอาชีพขับรถโดยสาร ขับรถรับจ้าง โดยมีความคิดว่าเอาเงินไปซื้อรถยนต์ไว้หารายได้พิเศษ ดังนั้น จึงต้องรอให้สามมีกลับมาก่อนถึงค่อยซื้อ

1.4.3 รถไถ

ในกลุ่มที่สามมียังไม่กลับมาพบว่ามี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามมีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.5 ไม่มีรถไถ มีเพียงร้อยละ 2.5 ที่มีรถไถ และเมื่อสามมีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางแล้ว ส่วนใหญ่คือร้อยละ 96.2 ก็ไม่มีรถไถ ส่วนครัวเรือนที่มีรถไถมีร้อยละ 3.8

ส่วนกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วพบว่า ไม่มี ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามมีไปตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 99.0 ไม่มีรถไถมีเพียง ร้อยละ 1.0 ที่มีรถไถ เมื่อสามมีไปทำงานในตะวันออกกลาง ร้อยละ 97.1 ไม่มี ร้อยละ 2.9 มีรถไถ และเมื่อสามมีกลับมาแล้วส่วนใหญ่ร้อยละ 96.1 และร้อยละ 3.9 มีรถไถ

จะเห็นว่า การซื้อรถไถมีการเปลี่ยนแปลงน้อยมาก ครัวเรือนที่ซื้อเป็นครัวเรือนที่มีฐานะทาง เศรษฐกิจคืออยู่เดิมอยู่แล้ว

ตารางที่ 30 เปรียบเทียบจำนวนคร่าวเรือนที่มีประเภทยานพาหนะแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศและเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ประเภทยานพาหนะ	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว						
	ก่อนสามปี		สามปีอยู่		ก่อนสามปี		สามปีอยู่		สามปีกลับ		
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
รถจักรยานยนต์	มี	6	7.6	15	18.9	6	5.9	13	12.7	26	25.5
	ไม่มี	73	92.4	64	81.1	96	94.1	89	87.3	76	74.5
รถยนต์	มี	-	-	3	3.8	1	1.0	2	2.0	4	3.9
	ไม่มี	79	100.0	76	96.2	101	99.0	99	97.1	90	88.2
รถไถ	มี	2	2.5	3	3.8	1	1.0	3	2.9	4	3.9
	ไม่มี	77	97.5	76	96.2	101	99.0	99	97.1	98	96.1

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. $\chi^2 = 4.45$	1. $\chi^2 = 16.10$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า 0.05	Sig = น้อยกว่า .001
2. $\chi^2 = 3.06$	2. $\chi^2 = 13.59$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = มากกว่า 0.05	Sig = น้อยกว่า .001
3. $\chi^2 = 6.74$	3. $\chi^2 = 3.20$
d.f. = 1	d.f. = 2
Sig = น้อยกว่า 0.05	Sig = มากกว่า 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.5 ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน

จากตารางที่ 31 พบว่า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ช่วงก่อนสามียุติงานออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 73.4 เสียค่าใช้จ่ายในครัวเรือนต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือน รองลงมา ร้อยละ 21.5 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 บาทต่อเดือน ร้อยละ 3.8 เสียค่าใช้จ่าย ตั้งแต่ 2,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน และร้อยละ 1.3 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,001-1,500 บาทต่อเดือน เมื่อสามียุติงานอยู่ในช่วงออกกลางพบว่า ครัวเรือนที่มีรายจ่ายต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือนลดลงเหลือร้อยละ 40.5 รองลงมาคือ ร้อยละ 29.1 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 13.9 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,001-1,500 บาท ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.9 เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 2,100 บาทขึ้นไปต่อเดือน และร้อยละ 7.6 เสียค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนระหว่าง 1,501-2,000 บาทต่อเดือน

ส่วนกลุ่มที่สามียกลับมาแล้วพบว่า ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุติงานออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 87.2 เสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 500 ส่วนที่เหลือร้อยละ 11.8 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 บาทต่อเดือน และร้อยละ 1.0 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,001-1,500 บาทต่อเดือน เมื่อสามียุติงานอยู่ในช่วงออกกลางพบว่า ครัวเรือนที่เสียค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือนลดลงเหลือร้อยละ 49.0 รองลงมา ร้อยละ 30.4 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 501-1,000 ร้อยละ 10.8 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,001-1,500 บาทต่อเดือน ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 5.9 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,501-2,000 บาทต่อเดือน และอีกร้อยละ 3.9 เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่ 2,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน และเมื่อสามียกลับมาแล้ว พบว่า ครัวเรือนที่เสียค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนต่ำกว่า 500 บาทต่อเดือนลดลงเหลือร้อยละ 47.0 รองลงมาคือร้อยละ 29.4 เสียค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนระหว่าง 501-1,000 บาทต่อเดือน ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 10.8 และร้อยละ 8.8 เสียค่าใช้จ่ายระหว่าง 1,001-1,500 บาทต่อเดือน และระหว่าง 1,501-2,000 บาทต่อเดือนตามลำดับ และอีกร้อยละ 3.9 เสียค่าใช้จ่ายภายในครัวเรือนตั้งแต่ 2,001 บาทขึ้นไปต่อเดือน

จากการสอบถามเพิ่มเติม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการจ่ายค่าอาหาร และค่าไฟฟ้า

ตารางที่ 31 เปรียบเทียบค่าใช้จ่ายของครัวเรือนต่อเดือน ระหว่างช่วงก่อนสามเือนต่างประเทศ ช่วงระหว่างสามเือนที่พำนักอยู่ในต่างประเทศและ เมื่อสามเือนกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามเือนยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเือนกลับมาแล้ว

จำนวนค่าใช้จ่าย (บาท / เดือน)	กลุ่มสามเือนยังไม่กลับ				กลุ่มสามเือนกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเือนไป		สามเือนอยู่		ก่อนสามเือนไป		สามเือนอยู่		สามเือนกลับ	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 500	58	73.4	32	40.5	89	87.2	50	49.0	48	47.0
501-1,000	17	21.5	23	29.1	12	11.8	31	30.4	30	29.4
1,001-1,500	1	1.3	11	13.9	1	1.0	11	10.8	11	10.8
1,501-2,000	-	-	6	7.6	-	-	6	5.9	9	8.8
ตั้งแต่ 2,001 ขึ้นไป	3	3.8	7	8.9	-	-	4	3.9	4	3.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 24.34$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 47.64$$

$$d.f. = 8$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.6 การใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัว

จากตารางที่ 32 จะเห็นว่า การใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าในแต่ละช่วง มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่มีการใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัวเหมือนเดิม ดังในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า ช่วงก่อนสามีไปทำงานตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 98.7 มีการใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัวเท่าเดิม ส่วนร้อยละ 1.3 มีการใช้เรื่องนี้เล็กน้อย เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 74.7 ยังเหมือนเดิม ร้อยละ 16.4 มีการใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัวเพิ่มขึ้นเพราะครอบครัวฐานะดีขึ้น และอีกร้อยละ 8.9 ใช้จ่ายเรื่องนี้ลดลงเพราะต้องช่วยกันประหยัด เนื่องจากสามียังทำงานอยู่ต่างประเทศ ยังใช้หนี้ไม่หมด และไม่อยากจะหาบ้านนินทา

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานตะวันออกกลางพบว่า การใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าของทุกคนคือ ร้อยละ 100.0 ยังเหมือนเดิม เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 72.5 ยังเหมือนเดิม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 19.6 มีการใช้น้อยลง เพราะสามียังอยู่ต่างประเทศต้องช่วยกันประหยัด และไม่อยากจะหาบ้านนินทา และเมื่อสามีกลับมาแล้ว พบว่า ร้อยละ 75.5 ยังเหมือนเดิม ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 14.7 น้อยลง และร้อยละ 9.8 มีการใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัวมากขึ้น

สำหรับผู้ที่ตอบว่าใช้จ่ายเรื่องเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัวน้อยลง เพราะไม่ชอบแต่งตัว ไม่อยากให้เห็นเปลืองเงิน และจากการสังเกตและการสอบถามเพิ่มเติม พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ถูกสัมภาษณ์แต่งตัวธรรมดาเหมือนชาวบ้านคนอื่น ๆ การดำเนินชีวิตประจำวันไม่ค่อยมีอะไรเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะช่วงสามีอยู่ต่างประเทศ ภรรยาจะระวังตัวเรื่องการแต่งตัวและการเที่ยวเตร่มากขึ้น เพราะกลัวถูกนินทาเรื่องชู้สาวและไม่ต้องการให้สามีเกิดความกังวลขณะที่ทำงานอยู่ต่างประเทศ

ตารางที่ 32 เปรียบเทียบการใช้จ่ายสำหรับซื้อเสื้อผ้าและเครื่องแต่งตัว ระหว่างช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ช่วงระหว่างสามปีมานอยู่ในต่างประเทศและเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

การใช้จ่ายค่าเสื้อผ้า และเครื่องแต่งตัว	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		สามียู่		ก่อนสามปี		สามียู่		สามีกลับ	
	มา		ต่างประเทศ		มา		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยลง	1	1.3	7	8.9	-	-	20	19.6	15	14.7
เหมือนเดิม	78	98.7	59	74.7	102	100.0	74	72.5	77	75.5
มากขึ้น	-	-	13	16.4	-	-	8	7.8	10	9.8
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 20.13$$

$$d.f. = 2$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 31.51$$

$$d.f. = 4$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.7 การพักผ่อน

พบว่า การพักผ่อนของภรรยาในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันมีนัยสำคัญ กล่าวคือ กลุ่มที่สามียังไม่กลับ ช่วงก่อนสามีไปตระวันออกกลาง พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 98.7 มีการพักผ่อนเหมือนเดิม และอีกร้อยละ 1.3 มีการพักผ่อนน้อย เมื่อสามีไปทำงานในตระวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 91.1 ยังเหมือนเดิม ร้อยละ 7.6 มีเวลาพักผ่อนมากขึ้น และร้อยละ 1.3 มีเวลาพักผ่อนน้อย

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 95.1 มีเวลาพักผ่อนเหมือนเดิม ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.9 มีเวลาพักผ่อนมากขึ้น และร้อยละ 2.0 มีเวลาพักผ่อนน้อยลง เมื่อสามีไปทำงานอยู่ตระวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 86.3 ยังมีเวลาพักผ่อนเหมือนเดิม ร้อยละ 7.8 มีเวลาพักผ่อนน้อยลง และร้อยละ 87.3 มีเวลาพักผ่อนเหมือนเดิม ร้อยละ 8.8 มีเวลาพักผ่อนน้อยลง และร้อยละ 3.9 มีเวลาพักผ่อนมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 33 เปรียบเทียบการพักผ่อน ระหว่างช่วงก่อนสามเ็ไปต่างประเทศ ช่วงระหว่างสามเ็ที่งานอยู่ในต่าง
ประเทศและ เมื่อสามเ็กลับมาแล้วของกลุ่มที่สามเ็ยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเ็กลับมาแล้ว

การพักผ่อน	กลุ่มสามเ็ยังไม่กลับ				กลุ่มสามเ็กลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเ็ไป		สามเ็อยู่		ก่อนสามเ็ไป		สามเ็อยู่		สามเ็กลับ	
	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ	ต่างประ เทศ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
น้อยลง	1	1.3	1	1.3	2	2.0	8	7.8	9	8.8
เหมือนเดิม	78	98.7	72	91.1	97	95.1	88	86.3	89	87.3
มากขึ้น	-	-	6	7.6	3	2.9	6	5.9	4	3.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 6.24$$

$$d.f. = 22$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 6.14$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.8 ลักษณะที่อยู่อาศัย

เมื่อพิจารณาถึงลักษณะที่อยู่อาศัย จากตารางที่ 34 พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 91.1 มีบ้านที่ทึ่ด้วยไม้ ส่วนอีกร้อยละ 8.9 มีบ้านแบบครึ่งตึกครึ่งไม้ เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่าร้อยละ 70.9 ยังมีบ้านที่ทึ่ด้วยไม้ และอีกร้อยละ 29.1 มีบ้านแบบครึ่งตึกครึ่งไม้

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 97.1 มีบ้านที่ทึ่ด้วยไม้ ส่วนอีกร้อยละ 2.9 มีบ้านแบบครึ่งไม้ครึ่งตึก เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 75.5 ยังมีบ้านที่ทึ่ด้วยไม้เหมือนเดิม ส่วนร้อยละ 24.5 มีบ้านแบบครึ่งไม้ครึ่งตึก และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า จำนวนครัวเรือนที่มีบ้านไม้ลดลงเหลือร้อยละ 69.5 ส่วนครัวเรือนที่มีบ้านแบบครึ่งไม้ครึ่งตึกเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 30.4

จะเห็นได้ว่าการปลูกสร้างบ้านแบบครึ่งไม้ครึ่งตึกมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง จากการสอบถามเพิ่มเติมขณะสัมภาษณ์ พบว่า ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่กับครอบครัวเดิมของบิดามารดาเพราะยังไม่มีเงินที่จะสร้างบ้านใหม่และยังมีลูกไม่มาก เมื่อมีเงินพอจึงสร้างบ้านเพราะบ้านคือปัจจัยสี่ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิต ดังนั้นหลังจากใช้หนี้สินหมดแล้วก็จะปลูกสร้างหรือซ่อมแซมที่อยู่อาศัยใหม่ โดยมีญาติพี่น้องที่เป็นผู้ช่วยมาช่วยเหลือ โดยให้ภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงิน ส่วนแบบบ้านจะนิยมสร้างแบบครึ่งไม้ครึ่งตึก เพราะถือว่าเป็นแบบที่แสดงถึงความภูมิฐานและเป็นเครื่องบ่งบอกถึงระดับฐานะของเจ้าของบ้าน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีลักษณะที่อยู่อาศัยแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ลักษณะที่อยู่อาศัย	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามปีกลับมาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม้	72	91.1	56	70.9	99	97.1	77	75.5	71	69.6
ครึ่งไม้-ตึก	7	8.9	23	29.1	3	2.9	25	24.5	31	30.4
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 10.53$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 20.82$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.9 จำนวนห้องนอน

จากตารางที่ 35 เมื่อพิจารณาถึงจำนวนห้องนอนของบ้านในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียไปประเทศตะวันออกกลาง ร้อยละ 45.6 มีห้องนอน 1 ห้อง รองลงมาร้อยละ 31.6 มี 2 ห้องนอน และอีกร้อยละ 11.9 มี 3 ห้องนอน และไม่ได้อ้างอิงห้องนอนในส่วนเท่ากัน เมื่อสามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า มีครัวเรือนที่มี 2 ห้องนอน เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 41.8 ส่วนที่มี 1 ห้องนอนลดลงเหลือร้อยละ 35.4 ครัวเรือนที่มี 3 ห้องนอนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.2 และส่วนที่ยังไม่ได้อ้างอิงห้องนอนลดลงเหลือร้อยละ 7.6

สำหรับกลุ่มที่สามียกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางนั้น พบว่า ร้อยละ 42.2 มี 1 ห้องนอน รองลงมาคือ ร้อยละ 32.4 มี 2 ห้องนอน และร้อยละ 3.9 มี 3 ห้องนอน ส่วนที่ยังไม่ได้อ้างอิงห้องนอนมีถึงร้อยละ 21.6 เมื่อสามียไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางแล้วพบว่าที่มี 2 ห้องนอนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 39.2 ส่วนที่มี 1 ห้องนอนลดลงเหลือร้อยละ 29.4 และที่มี 3 ห้องนอนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 12.7 ส่วนที่ไม่ได้อ้างอิงห้องนอนลดลงเป็นร้อยละ 18.7 และเมื่อสามียกลับมาแล้วพบว่าที่มี 2 ห้องนอนเพิ่มขึ้นร้อยละ 47.1 ที่มี 1 ห้องนอนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 31.4 และที่มี 3 ห้องนอนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.7 ส่วนที่ไม่ได้อ้างอิงห้องนอนลดลงเหลือร้อยละ 5.9

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 35 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีจำนวนห้องนอนแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปี ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียกลับมาแล้ว

จำนวนห้องนอน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามียกลับมาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้กั้นห้องนอน	9	11.4	6	7.6	22	21.6	19	18.7	6	5.9
มี 1 ห้องนอน	36	45.6	28	35.4	43	42.2	30	29.4	32	31.2
มี 2 ห้องนอน	25	31.6	33	41.8	33	32.4	40	39.2	48	47.0
มี 3 ห้องนอน	9	11.9	12	15.2	4	3.9	13	12.7	16	15.6
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$\chi^2 = 2.19$

d.f. = 3

Sig = มากกว่า 0.05

$\chi^2 = 24.65$

d.f. = 6

Sig = น้อยกว่า 0.05

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.10 ลักษณะห้องน้ำที่ใช้ในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาลักษณะห้องน้ำที่ใช้ครัวเรือนดังในตารางที่ 36 พบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกเฉียง ส่วนใหญ่ร้อยละ 63.3 มีห้องน้ำแบบธรรมดาอยู่นอกบ้าน ร้อยละ 10.1 เป็นห้องน้ำแบบธรรมดา แต่อยู่ในบ้าน และอีกร้อยละ 26.6 ไม่มีห้องน้ำของตัวเองใช้ เมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกเฉียงพบว่าครัวเรือนที่มีห้องน้ำแบบธรรมดาในบ้านลดลงเหลือร้อยละ 56.9 และแบบธรรมดาในบ้านเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 34.2 ส่วนที่ยังไม่มีห้องน้ำลดลงเหลือร้อยละ 8.9

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปตะวันออกเฉียงส่วนใหญ่ร้อยละ 53.9 ไม่มีห้องน้ำ ร้อยละ 42.1 มีห้องน้ำแบบธรรมดาอยู่นอกบ้าน และอีกร้อยละ 3.9 มีห้องน้ำแบบธรรมดาในบ้าน เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกเฉียงพบว่า ครัวเรือนที่ไม่มีห้องน้ำและมีห้องน้ำแบบธรรมดาในบ้านลดลงเหลือร้อยละ 43.1 และร้อยละ 41.2 ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนที่มีห้องน้ำแบบธรรมดาในบ้านเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 15.7 และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 47.1 มีห้องน้ำแบบธรรมดาในบ้าน ร้อยละ 32.4 มีแบบธรรมดาในบ้าน ส่วนที่ไม่มีห้องน้ำลดลงเหลือร้อยละ 20.6

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 36 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีลักษณะห้องน้ำแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปี ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียกลับมาแล้ว

ลักษณะห้องน้ำ	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามียกลับมาแล้ว	
	ต่างประเศ		ต่างประเศ		ต่างประเศ		ต่างประเศ		ต่างประเศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีห้องน้ำ	21	26.6	7	8.9	55	53.9	44	43.1	21	20.6
มี แบบธรรมดาภายนอกบ้าน	50	63.3	45	56.9	43	42.1	42	41.2	48	47.1
มี แบบธรรมดาในบ้าน	8	10.1	27	34.2	4	3.9	16	15.7	33	32.4
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 29.92$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 39.19$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิจัยสุขภาพกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.11 เครื่องตกแต่งบ้าน

เมื่อพิจารณาเครื่องตกแต่งบ้านในแต่ละช่วงจากตารางที่ 37 พบว่าในกลุ่มที่สามยังไม่กลับมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีไปทำงานในตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.2 ไม่มีเครื่องตกแต่งบ้าน ส่วนอีกร้อยละ 22.8 มีโซฟา หรือ ตู้ใส่สิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง เมื่อสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 50.6 มีโซฟาหรือตู้ใส่สิ่งของ ร้อยละ 3.8 มีทั้งโซฟาและตู้ใส่สิ่งของ ส่วนครัวเรือนที่ไม่มีเครื่องตกแต่งและลดลงเหลือร้อยละ 45.6

ส่วนกลุ่มที่สามก็กลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 84.3 ไม่มีอะไรเลย ร้อยละ 14.7 มีโซฟาหรือตู้เย็นอย่างใดอย่างหนึ่ง และอีกร้อยละ 1.0 มีทั้งโซฟาและตู้ใส่สิ่งของ เมื่อสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า ครัวเรือนที่ไม่มีอะไรเลยลดลงเหลือ ร้อยละ 74.5 ส่วนที่มีโซฟาหรือตู้ใส่สิ่งของเพิ่มเป็นร้อยละ 21.6 และที่มีทั้งโซฟาและตู้ใส่สิ่งของเพิ่มเป็นร้อยละ 3.9 และเมื่อสามปีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 50.0 มีโซฟาหรือตู้ใส่สิ่งของอย่างใดอย่างหนึ่ง และ ร้อยละ 4.9 มีทั้งโซฟาและตู้ใส่สิ่งของ ส่วนที่ไม่มีอะไรเลยลดลงเหลือ 74.1

จะเห็นว่าหลังจากสามปีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางแล้ว ได้มีการซื้อเครื่องตกแต่งบ้านที่ค่อนข้างทันสมัยเพิ่มขึ้น และมากขึ้นเมื่อสามปีกลับมาแล้ว

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องตกแต่งบ้านแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปี ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

เครื่องตกแต่งบ้าน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามีกลับ	
	ที่งาน		ต่างประเทศ		ที่งาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	61	77.2	36	45.6	86	84.3	76	74.5	46	45.1
มี โซฟา หรือตู้ใส่สิ่งของ	18	22.8	40	50.6	15	14.7	22	21.6	51	50.0
มี โซฟา และตู้ใส่สิ่งของ	-	-	3	3.8	1	1.0	4	3.9	5	4.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 17.79$$

$$d.f. = 2$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 39.94$$

$$d.f. = 4$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.12 ลักษณะการรักษาพยาบาลในขั้นแรก

เมื่อศึกษาลักษณะการรักษาพยาบาลในขั้นแรก ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีย่างไปทำงานในตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.6 ไปรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชน รองลงมาร้อยละ 48.1 ไปรักษาโรงพยาบาลของรัฐ และอีกร้อยละ 1.3 ไปรักษาที่สถานอนามัย เมื่อสามีย่างไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลางพบว่า มีผู้ไปรักษาตามคลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชนเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 63.3 ส่วนที่ไปรักษาตามโรงพยาบาลของรัฐลดลงเหลือร้อยละ 34.2 ส่วนอีกร้อยละ 2.5 ไปรักษาที่สถานอนามัย เพราะเป็นการเจ็บป่วยเพียงเล็กน้อยคือ ปวดศีรษะ และสถานอนามัยก็อยู่ใกล้บ้าน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีย่างไปทำงานในตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 58.8 ไปรักษาที่คลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชน รองลงมาคือ ร้อยละ 37.2 ไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 1.0 ไปรักษาที่สถานอนามัย และซื้อยามารักษาเองในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนร้อยละ 1.9 ไม่มีสมาชิกในครัวเรือนป่วยในช่วงนี้ เมื่อสามีย่างไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลางพบว่า มีผู้ไปรักษาตามคลินิกหรือโรงพยาบาลเอกชนเพิ่มเป็นร้อยละ 77.5 ส่วนที่ไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐลดลงเหลือร้อยละ 18.6 ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 1.9 ซื้อยามารักษาเอง และร้อยละ 1.0 ไปรักษาที่สถานอนามัย และไม่มีคนป่วยในสัดส่วนเท่ากัน และ เมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ครัวเรือนต่าง ๆ ยังคงใช้ชีวิตรักษาพยาบาลตามที่เคยปฏิบัติมาตั้งแต่ตอนที่สามีย่างไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง

ทั้งนี้ เนื่องจากชาวบ้านเห็นความสำคัญของการรักษาพยาบาลโดยวิธีทางการแพทย์สมัยใหม่ เช่น การไปรักษาตามคลินิก หรือโรงพยาบาล มากกว่าการจัดซื้อยามารักษาเอง โดยไม่ได้รับการควบคุมจากแพทย์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชาวบ้านได้รับความรู้ทางด้านการรักษาพยาบาลจากผู้นำ และสื่อมวลชนต่าง ๆ อาทิ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น ประกอบกับมีคลินิกหลายแห่งอยู่ไม่ไกลจากหมู่บ้านมาก ค่ารักษาพยาบาลก็ไม่แพง และยังสะดวกรวดเร็ว หมอและพยาบาลก็เป็นกันเองกับคนไข้ นอกจากนี้จะมีอาการป่วยหนักจึงจะไปรักษาที่โรงพยาบาลของรัฐ

ตารางที่ 38 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีลักษณะการรักษาพยาบาลในชั้นแรก เมื่อมีผู้เจ็บป่วยในลักษณะต่าง ๆ ในช่วงก่อนสามปีไปต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

ลักษณะการรักษาพยาบาล ในชั้นแรก	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป ต่างประเทศ		ระหว่างอยู่ ต่างประเทศ		ก่อนสามปีไป ต่างประเทศ		ระหว่างอยู่ ต่างประเทศ		สามปีกลับ มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มีคนป่วย	-	-	-	-	2	1.9	1	1.0	1	1.0
คลินิก, รพ. เอกชน	40	50.6	50	63.3	60	58.8	79	77.5	79	77.5
โรงพยาบาลของรัฐ	38	48.1	27	34.2	38	37.2	19	18.6	19	18.6
สถานีนอนมัย	1	1.3	2	2.5	1	1.0	1	1.0	1	1.0
ซ้อยามารักษาเอง	-	-	-	-	1	1.0	2	1.9	2	1.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 1.45$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 21.07$$

$$d.f. = 8$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1.13 สภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือน

เมื่อศึกษาถึงความรู้สึกของแม่บ้านที่มีต่อสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนเมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนอื่น ๆ ในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่รู้สึกสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนดีขึ้นหลังจากสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ดังตารางที่ 39 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลางนั้น ร้อยละ 40.5 ให้ความเห็นว่า สภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ร้อยละ 24.1 คิดว่าต่ำกว่าคนอื่นในหมู่บ้านเล็กน้อย และอีกร้อยละ 6.3 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านพอสมควร เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 48.1 คิดว่าอยู่ระดับปานกลาง รองลงมาคือ ร้อยละ 29.1 คิดว่าดีกว่าคนในหมู่บ้านพอสมควร ร้อยละ 11.4 ยังคิดว่าต่ำกว่าคนอื่นในหมู่บ้านเล็กน้อย และร้อยละ 5.1 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านมาก

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ร้อยละ 41.2 คิดว่าต่ำกว่าคนอื่นในหมู่บ้านเล็กน้อย รองลงมา ร้อยละ 31.4 อยู่ในระดับกลาง ร้อยละ 2.9 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านพอสมควร และร้อยละ 1.0 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านมาก เมื่อสามีไปทำงานในต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 53.9 คิดว่าอยู่ในระดับปานกลาง รองลงมาคือ ร้อยละ 21.6 คิดว่าดีกว่าคนในหมู่บ้านพอสมควร ร้อยละ 12.7 คิดว่าต่ำกว่าคนอื่นในหมู่บ้านเล็กน้อย และร้อยละ 4.9 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านมาก และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าระดับความเป็นอยู่ของครอบครัวดีขึ้น ดังในตารางที่ 39 จะเห็นว่า ร้อยละ 48.0 คิดว่าอยู่ในระดับกลาง ร้อยละ 35.3 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านพอสมควร ร้อยละ 9.8 คิดว่าดีกว่าคนอื่นในหมู่บ้านมาก และอีกร้อยละ 5.9 คิดว่าต่ำกว่าคนอื่นในหมู่บ้านเล็กน้อย

สำหรับกลุ่มที่ยังรู้สึกสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนต่ำกว่าคนอื่นในหมู่บ้านเล็กน้อย จากการสอบถามถึงเหตุผลพบว่า สำหรับกลุ่มสามียังไม่กลับนั้น เนื่องจากสามีไม่ส่งเงินกลับมาให้ และยังมีหนี้สินเพิ่มขึ้นอีก ส่วนในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วให้เหตุผลว่า สามีไปทำงานอยู่ไม่นานก็ถูกส่งตัวกลับเพราะงานหมดก่อน ส่วนช่วงที่สามีกลับมาแล้วให้เหตุผลว่า เงินที่สามีส่งกลับมาเอาไปใช้หนี้สินหมด และมีอยู่ 4 ครัวเรือนที่สามีกลับมาแล้วก็ยังใช้หนี้ไม่หมด

ตารางที่ 39 เปรียบเทียบจำนวนประชากรที่มีความคิดเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปี ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

สภาพความเป็นอยู่ของสมาชิกในครัวเรือน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามีกลับมาแล้ว	
	ท.พ.น		ต่างประ.เทศ		ท.พ.น		ต่างประ.เทศ		สามีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดีกว่าคนในหมู่บ้านมาก	-	-	4	5.1	1	1.0	5	4.9	10	9.8
ดีกว่าคนในหมู่บ้านพอ										
ประมาณ	5	6.3	23	29.1	3	2.9	22	21.6	36	35.3
อยู่ในระดับปานกลาง	32	40.5	38	48.1	32	31.4	55	53.9	49	48.0
ต่ำกว่าคนในหมู่บ้านเล็กน้อย	19	24.1	9	11.4	42	41.2	13	12.7	6	5.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 19.66$$

$$d.f. = 3$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 140.07$$

$$d.f. = 6$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากการสอบถามผู้นำชุมชนเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงในชุมชน พบว่า ช่วงก่อนที่จะมีคนในชุมชนไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง คราวเรือนส่วนใหญ่มีสภาพยากจน เพราะฝนแล้งติดต่อกันหลายปี โดยเฉพาะบ้านสึปลาตติดอันดับ 3 หมู่บ้านยากจนที่สุดในอำเภอภูเขียว แต่เมื่อมีคนในชุมชนไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง และภายหลังการเดินทางกลับจากทำนายนตะวันออกกลางแล้ว คราวเรือนที่มีคนไปทำนายนตะวันออกกลางมีสภาพดีขึ้นมาก มีการปลูกสร้าง ต่อเติม และซ่อมแซมที่อยู่อาศัยใหม่ สภาพของชุมชนดีขึ้นมาก จำนวนรถยนต์ รถจักรยานยนต์ ตลอดจนเครื่องใช้ไฟฟ้าเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว มีร้านค้าเพิ่มขึ้น การจับจ่ายใช้สอยในชุมชนมีมากขึ้น

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 1 ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า "ฐานะการกินอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนจะดีขึ้น เมื่อสามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง" แสดงว่า การที่สามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง ทำให้ระดับฐานะการกินอยู่ของสมาชิกในครัวเรือนดีขึ้น

สมมุติฐานที่ 2 ภรรยาที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบในครอบครัวมากขึ้น เมื่อสามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง

สำหรับหน้าที่และความรับผิดชอบของภรรยาที่มีต่อครอบครัวและที่มีต่อชุมชน ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ หน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตร หน้าที่เก็บรักษาเงิน ผู้ช่วยทำนายน เป็นตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมประชุมหมู่บ้านซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 หน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตร

จะเห็นได้ว่าเมื่อสามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง ภรรยาต้องรับหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรคนเดียวเป็นส่วนใหญ่ แต่ถ้าสามีอยู่ด้วยก็จะช่วยกันทั้งสามีและภรรยา ดังจะเห็นได้จากตารางที่ 40 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ซึ่งมีทั้งหมด 72 คน พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าว ช่วงก่อนสามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง ร้อยละ 54.2 ภรรยาเป็นผู้ทำหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตร เมื่อสามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 98.6 ภรรยาต้องทำหน้าที่อบรมสั่งสอนบุตร มีเพียงร้อยละ 1.4 ที่ให้สมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่นี้

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำนายนในประเทศตะวันออกกลาง มีทั้งหมด 98 คน พบว่า ร้อยละ

54.1 สมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่ในการอบร่ำสังสอนบุตร ส่วนอีกร้อยละ 45.9 ภรรยา เป็นผู้ทำหน้าที่ในการอบร่ำสังสอนบุตร เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง มี 99 คน พบว่า ร้อยละ 98.9 ภรรยาต้องทำหน้าที่ในการอบร่ำสังสอนบุตร ส่วนร้อยละ 1.1 คือ สมาชิกคนอื่นในครัวเรือน แต่เมื่อสามีกลับมาแล้ว ซึ่งมีทั้งหมด 100 คน พบว่า ร้อยละ 52.0 ภรรยายังทำหน้าที่และอีกร้อยละ 48.0 มีสมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่ในการอบร่ำสังสอนบุตร

ถึงแม้หน้าที่หลักโดยตรงของภรรยาคือ การดูแลกิจการงานในบ้าน และอบรมเลี้ยงดูบุตร แต่ในสภาพความเป็นจริงแล้ว หน้าที่ในการอบร่ำสังสอนบุตรนี้ ทั้งสามี และภรรยาจะช่วยกัน ดังเช่น การศึกษาของบุญเดิม โพธิ์เราะ (2519 : 64) พบว่า ในสมัยอยุธยาเมื่อผู้ชายต้องออกจากบ้านไปอยู่เวรรับราชการ ภรรยาต้องรับภาระกิจการงานของครอบครัวทุกอย่างแทนสามี ต้องดูแลความเป็นอยู่ภายในครอบครัวแทนสามี... ดังนั้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ภรรยาจึงต้องทำหน้าที่อบร่ำสังสอนบุตร ส่วนที่มีสมาชิกคนอื่นในครอบครัวทำหน้าที่แทนนั้น คือบิดามารดาของฝ่ายสามีหรือภรรยา

อนึ่ง จำนวนรวมของประชากรตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มลดลงจากเดิม เพราะไม่นับรวมครัวเรือนที่ยังไม่มีบุตรเข้าด้วยกัน เฉพาะกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า จำนวนครัวเรือนที่มีบุตรในช่วงก่อนสามีไปตะวันออกกลางมี 98 ครัวเรือน ช่วงที่สามีอยู่ที่ตะวันออกกลางมีครัวเรือนที่มีบุตรทั้งหมด 99 ครัวเรือน และหลังจากสามีกลับมาแล้วมีครัวเรือนที่มีบุตรเพิ่มเป็น 100 ครัวเรือน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 40 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ทำหน้าที่ในการอบรมสั่งสอนบุตรแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปีไป ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียกลับมาแล้ว

หน้าที่ในการอบรม สั่งสอนบุตร	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามียกลับ	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภรรยา	39	54.2	71	98.6	45	45.9	98	98.9	52	52.9
สมาชิกคนอื่น ๆ										
ในครัวเรือน	33	45.8	1	1.4	53	54.1	1	1.1	48	48.0
รวมทั้งสิ้น	72	100.0	72	100.0	98	100.0	99	100.0	100	100.0

$$X^2 = 39.43$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 73.92$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.2 ผู้ทำหน้าที่เก็บเงินในครัวเรือน

เมื่อพิจารณาการทำหน้าที่เก็บเงินในครัวเรือน พบว่า ภรรยาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เก็บเงิน ดังในตารางที่ 41 จะเห็นว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับผู้ทำหน้าที่เก็บรักษาเงินในครัวเรือนในแต่ละช่วงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 87.3 ภรรยาทำหน้าที่เก็บเงินในครัวเรือน และร้อยละ 12.7 มีสมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่เก็บเงินในครัวเรือนเฉพาะในกรณีที่ยังอาศัยอยู่กับบ้านบิดามารดาของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง และคู่สามี-ภรรยา ไม่ได้เป็นหัวหน้าครอบครัวเอง และเมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลางยังพบว่า ร้อยละ 93.7 ภรรยาเป็นผู้ทำหน้าที่เก็บเงิน ส่วนอีกร้อยละ 6.3 มีสมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่เก็บเงิน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 90.2 ภรรยาทำหน้าที่เก็บเงิน ส่วนอีกร้อยละ 9.8 มีสมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่เก็บเงิน เมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลางพบว่า มีร้อยละ 97.1 ส่วนอีกร้อยละ 2.9 สมาชิกคนอื่นในครัวเรือนทำหน้าที่เก็บเงิน และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า มีร้อยละ 90.2 ภรรยาทำหน้าที่เก็บเงิน และร้อยละ 9.8 สมาชิกคนอื่นทำหน้าที่เก็บเงินในครัวเรือน

ถึงแม้ว่าสามีจะออกทำงานหาเงิน แต่เงินที่หามาได้จะมอบให้ภรรยาเป็นผู้เก็บรักษา ตลอดจนการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายทั่ว ๆ ไปที่มีจำนวนไม่มากนัก ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้หญิงมีอำนาจหน้าที่ในการเก็บรักษาเงิน และเป็นอำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจากสามี ทั้งนี้ เพราะอิทธิพลของระบบสังคมวัฒนธรรมที่มีมาแต่ดั้งเดิมของสังคมไทยที่กำหนดให้ผู้หญิง เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในครอบครัว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 41 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ทำหน้าที่เก็บเงินในครัวเรือนแตกต่างกันในช่วงก่อนสามีไป ระหว่างสามีอยู่ต่างประเทศและเมื่อสามีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ผู้หน้าที่เก็บเงิน ในครัวเรือน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามีไป		ระหว่างอยู่		สามีกลับ	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภรรยา สมาชิกคนอื่นใน ครัวเรือน	69	87.3	74	93.7	92	90.2	99	97.1	92	90.0
	10	12.7	5	6.3	10	9.8	3	2.9	10	9.8
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 1.84$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 4.61$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.3 ผู้ช่วยทานานในไร่นา

จะเห็นว่าหลังจากสามีไปทานานในประเทศตะวันออกกลางแล้ว มีการจ้างคนงานมาช่วยทานานมากขึ้น ดังในตารางที่ 42 พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมา นั้นมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยในช่วงก่อนสามีไปทานานในประเทศตะวันออกกลาง ส่วนใหญ่ร้อยละ 53.2 สตรีจะทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งรวมทั้งสามีด้วย รองลงมา คือ ร้อยละ 29.1 จ้างคนงานมาช่วยทำ และอีกร้อยละ 17.7 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน และจ้างคนงานมาช่วยทานานด้วย เมื่อสามีไปทานานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 34.2 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน รองลงมาคือร้อยละ 29.1 และร้อยละ 34.2 จ้างคนงานมาช่วย และทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือนและจ้างคนงานมาช่วยตามลำดับ ส่วนอีกร้อยละ 10.1 ไม่มีคนอื่นช่วยทานาน ผู้หญิงต้องทานานเองคนเดียว

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทานานในประเทศตะวันออกกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.8 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน อีกร้อยละ 20.6 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือนและจ้างคนงานมาช่วยทานาน และร้อยละ 18.6 จ้างคนงานมาช่วยทานาน เมื่อสามีทานานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 42.2 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือนและจ้างคนงานมาช่วยทำ รองลงมาคือร้อยละ 24.5 จ้างคนงานมาช่วยทำ และร้อยละ 19.6 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน ส่วนร้อยละ 13.7 ไม่มีใครช่วยทานาน ผู้หญิงต้องทานานเองคนเดียว เมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 29.4 ทานานร่วมกับสมาชิกในครัวเรือน และอีกร้อยละ 20.6 จ้างคนงานมาช่วย

สำหรับกลุ่มที่ไม่มีผู้ช่วยทานานระหว่างสามีทานานอยู่ต่างประเทศ ส่วนใหญ่จะไม่ทานานที่เป็นอาชีพหลัก เพราะลูกยังเล็กต้องคอยดูแลลูก ทานคนเดียวไม่ไหว ต้องรอให้สามีกลับมาก่อนจึงจะทำ นอกจากผู้ที่ประกอบอาชีพค้าขาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นร้านไม่ใหญ่โตมาก ไม่จำเป็นต้องจ้างคนงานมาช่วย อย่างไรก็ตามจะเห็นว่าในการศึกษานี้ ผู้หญิงส่วนใหญ่ยังคงทานานเหมือนเดิมเกี่ยวกับเรื่องนี้ จูไรรัตน์ จันทรธีรัง ได้กล่าวถึงสถานการณ์และบทบาทของสตรีไทยในสังคมประเพณีไว้ว่า สตรีในครอบครัวการเกษตรนั้นนอกจากมีหน้าที่รับผิดชอบงานบ้านและการอบรมเลี้ยงดูลูกแล้ว มักจะต้องช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ในการประกอบอาชีพของผู้ชายด้วยการออกหาไร่ ทานา และปลูกผักสวนครัว ตกปลาหาผักมากิน หรือมาขายเป็นรายได้ ผู้หญิงไทย ในชนบทต้องร่วมมือกับผู้ช่วยทานานด้านต่าง ๆ เพื่อช่วยในการดำรงชีพของครอบครัว(จูไรรัตน์ จันทรธีรัง, 2529 : 386) เมื่อสามีกลับมาแล้ว พบว่า มีการจ้าง

คนงานมาช่วยทํานานมากขึ้น ทั้งนี้เพราะมีรายได้จากต่างประเทศซึ่งจากการศึกษาของสุมาลี บิตยานนท์ (ในสุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2526 : 248) พบว่า ครัวเรือนที่มีสมาชิกไปทํานานในต่างประเทศส่วนใหญ่ยังคงทําทักษะเหมือนเดิม แต่แนวโน้มของการว่าจ้างแรงงานเพื่อช่วยทําทักษะในหมู่บ้านสูงขึ้น ประกอบกับต้องการจ้างแรงงานแบ่งเบาภาระ และสภาพของสังคมชนบทไทยในปัจจุบันได้เปลี่ยนจากการช่วยแรงงานกันแบบให้เหล่าที่เรียกว่า "ประเพณีลงแขก" เปลี่ยนมาเป็นการจ้างแรงงานมากขึ้น

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 42 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ช่วยทำงานแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปีไป ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ผู้ช่วยทำงานในไร่นา	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามีกลับ	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่มี	-	-	8	10.1	-	-	14	13.7	-	-
สมาชิกในครัวเรือน	42	53.2	27	34.2	62	60.8	20	19.6	30	29.4
สมาชิกในครัวเรือน										
และจ้างคนงาน	14	17.7	21	26.6	21	20.6	43	42.2	51	49.9
จ้างคนงาน	23	29.1	23	29.1	19	18.6	25	24.5	21	20.6
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 12.66$$

$$d.f. = 3$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 62.51$$

$$d.f. = 6$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมประชุมในหมู่บ้าน

เมื่อพิจารณาการทบทวนที่ เป็นตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมประชุมในหมู่บ้าน ในตารางที่ 43 พบว่า ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในต่างประเทศส่วนใหญ่ ร้อยละ 78.5 สมาชิกคนอื่นในบ้าน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นสามี จะเป็นตัวแทนไปเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 17.7 ภรรยาเป็นผู้ทบทวนที่เข้าร่วมประชุม และอีกร้อยละ 3.8 ไม่มีใครไปร่วมประชุม เมื่อสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า ร้อยละ 54.5 ภรรยาจะทบทวนที่ เป็นตัวแทนสมาชิกในครัวเรือนเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 32.9 สมาชิกคนอื่นในบ้านจะไปเข้าร่วมประชุม ซึ่งได้แก่บิดาของฝ่ายสามีหรือภรรยา ส่วนร้อยละ 12.7 ไม่ได้เข้าร่วมประชุม

และสำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.2 สมาชิกคนอื่นในบ้านไปเข้าร่วมประชุม แต่เมื่อสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.6 ภรรยาจะไปเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 19.6 ให้สมาชิกคนอื่นในบ้านเข้าร่วมประชุม และร้อยละ 10.8 ไม่มีใครไปเข้าร่วมประชุม และ เมื่อสามีกลับมาแล้วหน้าที่ในการเป็นตัวแทนในการเข้าร่วมประชุมก็เป็นหน้าที่ของสมาชิกเช่นเดิม ดังในตารางที่ 43 จะเห็นว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 88.2 สมาชิกคนอื่นในบ้านไปร่วมประชุม ส่วนภรรยาที่ไปเข้าประชุมมีเพียงร้อยละ 7.8 และอีกร้อยละ 3.9 ไม่มีใครเข้าประชุม

เนื่องจาก คำนิยมอุดมคติในสังคมไทยแบ่งบทบาทของผู้หญิงและผู้ชายไว้ อย่างชัดเจน กล่าวคือ ให้ผู้ชายรับภาระหน้าที่ในเรื่องนอกบ้าน และผู้หญิงรับผิดชอบในบ้าน อันรวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูบุตรธิดาด้วย (ชัตติยา กรรณสูต, 2524 : 16) แต่ในความเป็นจริงนั้น ผู้หญิงไทยโดยเฉพาะในชนบทเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในครอบครัวมาตั้งแต่สมัยโบราณ ถึงแม้จะ ไม่ได้ทำหน้าที่โดยตรง แต่ผู้หญิงก็อยู่เบื้องหลังการตัดสินใจในปัญหาสำคัญ ๆ ภายในครอบครัว โดยที่สามีมักจะขอความเห็นจากภรรยา ก่อนตัดสินใจ ถึงแม้หน้าที่ในการเข้าร่วมประชุมจะเป็นหน้าที่ของสามีโดยตรง แต่เมื่อสามีไม่อยู่ภรรยาก็สามารถเข้าร่วมประชุมแทนได้ ซึ่งสอดคล้องกับที่บลานชาร์ด (Blanchard, Wendell, 1966 : 439) ได้กล่าวไว้ตอนหนึ่งว่า หญิงในชนบทมีบทบาทสำคัญเท่าสามีทุกอย่าง แม้แต่การปกครองหมู่บ้าน เธออาจไปเป็นตัวแทนสามีในการร่วมพบปะหมู่ผู้บริหารเมื่อสามีไม่ว่าง... แต่ก็มิบางครัวเรือนที่ไม่มีตัวแทนสมาชิกในครอบครัวไปร่วมประชุมเลยไม่ว่าสามีจะอยู่หรือไปทำงานในต่างประเทศ

จากการสอบถามเพิ่มเติมถึงเหตุผล พบว่า ในหมู่บ้านจะแบ่งออกเป็นคุ้ม และในแต่ละคุ้ม จะแบ่งออกเป็นกลุ่ม ๆ ละประมาณ 5-6 หลังคาเรือน แต่ละกลุ่มจะมอบหมายให้ใครคนใดคนหนึ่ง เป็นตัวแทนกลุ่มไปร่วมประชุมแล้วมาบอกเล่าสู่กันฟัง ส่วนช่วงที่สามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศมีครัวเรือนที่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมเพิ่มขึ้น เพราะไม่มีเวลาไปเนื่องจากต้องคอยดูแลลูกที่ยังเล็กอยู่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 43 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ที่เป็นตัวแทนสมาชิกในครัวเรือน เข้าร่วมประชุมในหมู่บ้านแตกต่างกัน ในช่วงก่อนสามปีระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียกลับมาแล้ว

ตัวแทนสมาชิกใน ครัวเรือนเข้าร่วม ประชุมในหมู่บ้าน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามียกลับมาแล้ว	
	ทำงาน	ต่างประเทศ	ทำงาน	ต่างประเทศ	ทำงาน	ต่างประเทศ	ทำงาน	ต่างประเทศ	ทำงาน	ต่างประเทศ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภรรยา	14	17.7	43	54.5	7	6.9	71	69.6	8	7.8
สมาชิกคนอื่นในบ้าน	62	78.5	26	32.9	91	89.2	20	19.6	90	88.2
ไม่ได้เข้าร่วมประชุม	3	3.8	10	12.7	4	3.9	11	10.8	4	3.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 33.25$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 148.41$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 2 ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า "ภรรยาที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อครอบครัวและต่อชุมชนมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง" แต่พบว่า ภายหลังจากสามีกลับจากทำงานในประเทศตะวันออกกลางแล้ว หน้าที่และความรับผิดชอบของภรรยาที่มีต่อครอบครัวและต่อชุมชนจะลดลง มีสภาพใกล้เคียงกับช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

แสดงว่า การที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางมีผลทำให้ภรรยาที่มีหน้าที่และความรับผิดชอบต่อครอบครัวและชุมชนมากขึ้น เฉพาะช่วงที่สามีกำลังทำงานอยู่ต่างประเทศเท่านั้น

สมมุติฐาน 3 ภรรยาที่มีอำนาจในการตัดสินใจในครัวเรือนมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

อำนาจการตัดสินใจในครัวเรือนของภรรยา ศึกษาจาก การมีอำนาจในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร การตัดสินใจในเรื่องการใช้จ่ายในครัวเรือน การตัดสินใจซื้ออุปกรณ์การเกษตร และการยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครัวเรือน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

3.1 การตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร

การศึกษาการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร จากตารางที่ 44 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ร้อยละ 60.3 และร้อยละ 39.7 ภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจ เมื่อสามีไปทำงานในประเทศพบว่า ร้อยละ 71.4 ภรรยาทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจ และอีกร้อยละ 28.6 ให้สมาชิกคนอื่นในบ้านซึ่งรวมทั้งบิดาด้วยเป็นผู้ตัดสินใจ

สำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่ ร้อยละ 75.6 สมาชิกคนอื่นในบ้านเป็นคนตัดสินใจ ส่วนร้อยละ 24.4 ภรรยาเป็นผู้ทำหน้าที่ตัดสินใจ เมื่อสามีทำงานอยู่ในต่างประเทศ พบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.8 ภรรยาจะทำหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตร และอีกร้อยละ 23.2 ให้สมาชิกคนอื่นตัดสินใจ และ เมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า อำนาจการ

ตัดสินใจในการศึกษาของบุตรกลับไปเป็นหน้าที่ของสมาชิกคนอื่นในบ้าน ซึ่งรวมทั้งบิดาด้วย ซึ่งมี ร้อยละ 74.7 ส่วนอีกร้อยละ 25.3 ยังคงเป็นหน้าที่ของภรรยาเช่นเดิมเหมือนกับช่วงก่อนสามี ไปทำงาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 44 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรแตกต่างกันในช่วงก่อนสามเโบ
ระหว่างสามเโบอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามเโบกลับมาของกลุ่มที่สามเโบยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเโบกลับมาแล้ว

ผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับ กับการศึกษาของบุตร	กลุ่มสามเโบยังไม่กลับ				กลุ่มสามเโบกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเโบ		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเโบ		ระหว่างอยู่		สามเโบกลับ	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภรรยา	23	39.7	40	71.4	20	24.4	63	76.8	21	25
สมาชิกคนอื่นในบ้าน	35	60.3	16	28.6	62	75.6	19	23.2	62	74
รวมทั้งสิ้น	58	100.0	56	100.0	82	100.0	83	100.0	102	100

$$X^2 = 11.67$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 60.61$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 การตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายในครัวเรือน

สำหรับการตัดสินใจเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จากตารางที่ 45 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ร้อยละ 73.4 ภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจ และร้อยละ 26.6 สมาชิกคนอื่นในบ้านเป็นคนตัดสินใจ และเมื่อสามีทำงานอยู่ต่างประเทศ พบว่า ภรรยาที่ทำหน้าที่ตัดสินใจมีเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 93.7 ส่วนที่สามีให้สมาชิกคนอื่นตัดสินใจลดลงเหลือร้อยละ 4.9

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ พบว่า มีร้อยละ 75.5 ที่ภรรยาเป็นผู้หน้าที่ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายในครัวเรือน และอีกร้อยละ 24.5 สมาชิกคนอื่นในบ้านเป็นผู้ตัดสินใจ เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในต่างประเทศพบว่า จำนวนภรรยาที่ทำหน้าที่ตัดสินใจเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 96.1 และที่สามีให้สมาชิกคนอื่นในบ้านเป็นผู้ตัดสินใจลดลงเหลือร้อยละ 3.9 แต่เมื่อสามีกลับมาแล้ว พบว่า อำนวยการตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายในครัวเรือนกลับมีสภาพเหมือนช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ ดังเช่น ในตารางที่ 45 พบว่า จำนวนภรรยาที่มีหน้าที่ตัดสินใจลดลงเหลือร้อยละ 74.5 และอีกร้อยละ 25.5 ให้สมาชิกคนอื่นในบ้านทำหน้าที่ตัดสินใจ ซึ่งมีจำนวนใกล้เคียงกับช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 45 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายในครัวเรือนแตกต่างกันในช่วงก่อนสัปดาห์ระหว่างสามมียู่ต่างประเทศ และเมื่อสามมียกลับมาของกลุ่มที่สามมียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามมียกลับมาแล้ว

การตัดสินใจเกี่ยวกับ การใช้จ่ายในครัวเรือน	กลุ่มสามมียังไม่กลับ				กลุ่มสามมียกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามมียไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามมียไป		ระหว่างอยู่		สามมียกลับมาแล้ว	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภรรยา	58	73.4	74	93.7	77	75.5	98	96.1	76	74
สมาชิกคนอื่นในบ้าน	21	26.6	5	4.9	25	24.5	4	3.9	26	25
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100

$$X^2 = 14.48$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 20.53$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 การตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์การเกษตร

สำหรับการตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์การเกษตร ซึ่งส่วนใหญ่จะต้องใช้เงินจำนวนมากในการซื้อ เช่น รถไถนา เครื่องสูบน้ำ เป็นต้น สามียะและภรรยาจะต้องปรึกษากันก่อน โดยผู้ชายจะเป็นผู้ตัดสินใจในที่สุด ดังในตารางที่ 46 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับนั้น พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในต่างประเทศส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.9 ภรรยาจะต้องปรึกษากับสามีทุกครั้ง และอีกร้อยละ 5.1 ภรรยาตัดสินใจเอง และให้บุคคลอื่นเป็นผู้ตัดสินใจในสัดส่วนเท่ากัน เมื่อสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า ร้อยละ 54.5 ต้องปรึกษามีทุกครั้ง รองลงมา ร้อยละ 36.4 ภรรยาตัดสินใจเอง และอีกร้อยละ 9.1 ให้บุคคลอื่นตัดสินใจ

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศส่วนใหญ่ ร้อยละ 90.2 ต้องปรึกษามีทุกครั้ง ส่วนอีกร้อยละ 5.9 ภรรยาตัดสินใจเอง และอีกร้อยละ 3.9 มีบุคคลอื่นตัดสินใจ เมื่อสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่า จำนวนของภรรยาที่ต้องตัดสินใจเองเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 49.9 ส่วนที่ต้องปรึกษามีทุกครั้งลดลงเหลือร้อยละ 43.1 และร้อยละ 6.9 บุคคลอื่นเป็นผู้ตัดสินใจ แต่เมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ 88.2 ยังต้องปรึกษามีทุกครั้ง ส่วนที่ยังตัดสินใจเองมีร้อยละ 7.8 และอีกร้อยละ 3.9 ให้บุคคลอื่นตัดสินใจ

บทบาทที่แท้จริงของสตรีไทยนับตั้งแต่อดีตมาแล้ว มีสูงกว่าบทบาทที่คาดหวัง แม้ว่าจะไม่แสดงออกมาชัดเจนก็ตาม แต่ผู้หญิงก็มีอิทธิพลอยู่เบื้องหลังการตัดสินใจเรื่องสำคัญ ๆ ของผู้ชายเสมอมา การจะจับจ่ายซื้อสิ่งของ เข้าบ้านสามีภรรยาจึงมักจะปรึกษากันก่อน สำหรับผู้หญิงไทยในชนบทมีอิทธิพลในครอบครัวมาก มีอำนาจเต็มในการจัดการภายในบ้าน มีสิทธิจับจ่ายซื้อข้าวของโดยสามีไม่ต้องรู้เห็นด้วย แต่ในทางปฏิบัติแล้วภรรยาจะปรึกษากับสามีก่อนที่จะตัดสินใจซื้อสิ่งของ

ตารางที่ 46 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่มีผู้ตัดสินใจในการซื้ออุปกรณ์การเกษตรแตกต่างกันในช่วงก่อนสามปีไป ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

การตัดสินใจในการ ซื้ออุปกรณ์การเกษตร	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามปีกลับ	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ตัดสินใจเอง	4	5.1	28	35.4	6	5.9	51	49.9	8	7.8
ต้องปรึกษาสามีทุกครั้ง	71	89.9	42	53.2	92	90.2	44	43.1	90	88.2
บุคคลอื่นเป็นผู้ตัดสินใจ	4	5.1	7	8.9	4	3.9	7	6.9	4	3.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 26.26$$

$$d.f. = 2$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 47.26$$

$$d.f. = 4$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.4 การยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครัวเรือน

จากตารางที่ 47 แสดงการยอมรับการตัดสินใจจากสมาชิกในครัวเรือน เมื่อภรรยาตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมา นั้น มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละช่วง กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในต่างประเทศ ร้อยละ 59.5 ได้รับการยอมรับบางครั้ง ร้อยละ 34.2 ได้รับการยอมรับทุกครั้ง และอีกร้อยละ 6.3 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่เมื่อสามีไปทำงานในต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.8 ได้รับการยอมรับทุกครั้ง ร้อยละ 3.04 ได้รับการยอมรับบางครั้ง และอีกร้อยละ 3.8 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.9 ได้รับการยอมรับทุกครั้ง รองลงมา ร้อยละ 39.2 ได้รับการยอมรับบางครั้ง และร้อยละ 3.9 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เมื่อสามีไปทำงานในต่างประเทศพบว่า การตัดสินใจของภรรยามีมากขึ้น จากตารางที่ 47 จะเห็นว่า กลุ่มที่ได้รับการยอมรับการตัดสินใจทุกครั้ง เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 73.5 ส่วนกลุ่มที่ได้รับการยอมรับบางครั้งลดลงเหลือร้อยละ 24.5 และกลุ่มที่ไม่เคยเข้าร่วมในการตัดสินใจและลดลงเหลือร้อยละ 1.9 ทั้งนี้ เพราะภรรยาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวแทนสามี เมื่อสามีไปอยู่ต่างถิ่นเป็นเวลานาน และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า การยอมรับการตัดสินใจของภรรยาจากสมาชิกในครัวเรือนมีสภาพเหมือนกับช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ กล่าวคือ ร้อยละ 57.8 ได้รับการยอมรับทุกครั้ง ร้อยละ 38.2 ได้รับการยอมรับบางครั้ง และร้อยละ 3.9 ไม่เคยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เป็นที่น่าสังเกตว่า การตัดสินใจของภรรยาได้รับการยอมรับมากที่สุด ในช่วงที่สามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศ ทั้งนี้ เพราะเมื่อสามีไม่อยู่ภรรยาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวแทนสามี คอยดูแลกิจการงานในบ้านให้เรียบร้อย แต่เนื่องจากค่านิยมของสังคมไทยที่ยกย่องให้ผู้ชายเป็นผู้นำครอบครัว โดยเฉพาะบทบาทในการเป็นผู้นำในการตัดสินใจ ดังนั้น ถ้าสามีอยู่กับครอบครัว สามีจะทำหน้าที่ในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ในครอบครัวและจากการศึกษาของบุญเต็ม โพธิ์ (2529 : 49-92) ก็พบว่า ภรรยามีบทบาทสำคัญในครอบครัวมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ซึ่งภรรยาในครอบครัวธรรมดาได้เข้าไปมีส่วนร่วมช่วยสามีทำงานไร่ ช่วยสามีทำงานเพื่อสร้างความเป็นปึกแผ่นให้ครอบครัว ช่วยสามีตัดสินใจ และหากมีอำนาจจัดการงานครอบครัวร่วมกับสามี และในสมัยอยุธยาถึงแม้ โดยทั่วไปภรรยาจะมีสถาน

ภาพตำ ภรรยาต้องอยู่ในอำมาจสามี แต่ในทางปฏิบัติจริง ๆ ภรรยาที่มีอำนาจในการว่ากล่าว
 กิจการบ้านเรือนแทนสามี เพราะสังคมอยุธยาผู้ชายจะออกจากบ้านไปอยู่เวรรับราชการ
 ในช่วงระยะหนึ่งทุกปี ฉะนั้นภรรยาจึงต้องทำหน้าที่แทนสามี จนถึงปัจจุบันบทบาทของภรณาก็ยัง
 ดำเนินตามแบบวัฒนธรรมที่สืบทอดมาจากสมัยอยุธยา แต่สถานภาพของภรรยาจะดีขึ้นกว่าเดิม
 กล่าวคือ โดยทั่วไปแล้วภรรยาในครอบครัวชนบทจะทำหน้าที่ควบคุมค่าใช้จ่ายในบ้านทั้งหมด
 เป็นผู้ดูแลบ้านให้ดำเนินไปอย่างเรียบร้อย อบรมบุตรธิดา และสามารถออกงานสังคมเคียง
 ข้างสามี และ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้อธิบายเกี่ยวกับการที่สตรีไทยในชนบทมีบทบาท
 สำคัญเท่าเทียมกับผู้ชายในทางพฤตินัยมาตั้งแต่สมัยโบราณไว้ว่า อาจจะมีสาเหตุส่วนหนึ่งมา
 จากระบบสังคมแบบศักดินาที่บังคับให้ผู้ชายต้องออกจากบ้านไปรับราชการทุกปี ปีหนึ่งเป็นเวลา
 หลายเดือน ยามศึกสงครามผู้ชายต้องออกไปรบ ทาให้ผู้หญิงต้องรับผิดชอบทุกอย่างทางบ้านแต่
 เพียงลำพัง (คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2510 : 177) และจากการศึกษาของ บลานชาร์ด
 (1966 : 439-442) พบว่า ผู้หญิงในชนบทมีบทบาทสำคัญเท่าสามีทุกอย่าง เธอไม่เพียงแต่
 เป็นผู้จัดการการใช้จ่ายภายในบ้านเท่านั้น แต่เป็นผู้ถือกระเป๋าเงินด้วย ถ้าเธอไม่อาจคุมการ
 ใช้จ่าย และรายได้ของครอบครัว เธอก็มีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจเพื่อประโยชน์ของครอบครัว

จากการศึกษานี้ยืนยันสมมุติฐานที่ว่า อำนาจการตัดสินใจของภรรยาจะมากขึ้นเมื่อ
 สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 47 เปรียบเทียบจำนวนครัวเรือนที่สมาชิกในครัวเรือนให้การยอมรับการตัดสินใจของภรรยาแตกต่างกัน ช่วงก่อนสามีไประหว่างสามีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่กลับมาแล้ว

การยอมรับการตัดสินใจ จากสมาชิกในครัวเรือน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามีไป		ระหว่างอยู่		สามีกลับมาแล้ว	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับการยอมรับทุกครั้ง	27	34.2	52	65.8	58	56.9	75	73.5	59	57.7
ได้รับการยอมรับบางครั้ง	47	59.5	24	30.4	40	39.2	25	24.5	39	38.3
ไม่เคยมีส่วนร่วมในการ ตัดสินใจ	5	6.3	3	3.8	4	3.9	2	1.9	4	3.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 15.62$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 8.24$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 3 ยอมรับสมมุติฐานที่ว่า "ภรรยาที่มีอำนาจการตัดสินใจในครอบครัวมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง" แต่ภายหลังจากสามีกลับจากทำงานในประเทศตะวันออกกลางแล้ว อำนาจการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ จะกลับคืนสู่สภาพเดิม เหมือนช่วงก่อนสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง แสดงว่าการที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางมีผลทำให้อำนาจการตัดสินใจในครอบครัวของภรรยาเพิ่มขึ้น เฉพาะช่วงที่สามีกำลังทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง

สมมุติฐานที่ 4 ความสนใจในข่าวสารจากสื่อมวลชนของภรรยาเพิ่มขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

จากการไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่ามีการจัดซื้อสินค้าประเภทอำนวยความสะดวกมากขึ้น โดยเฉพาะจากเครื่องใช้ไฟฟ้า เช่นโทรทัศน์ วิทยุ เทป อาจทำให้โอกาสในการรับข่าวสารมีมากขึ้น และการที่ภรรยาต้องทำหน้าที่เป็นผู้นำครอบครัวแทนสามีระหว่างที่สามีไปอยู่ จึงต้องเอาใจใส่ต่อสภาพความเป็นไปของชุมชนมากขึ้น ดังนั้นในการวิเคราะห์ความสนใจในข่าวสารจากสื่อมวลชนของภรรยาพิจารณาจากแหล่งที่ได้รับข่าวสาร การชมโทรทัศน์ การฟังวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์ การสนทนากับเพื่อนบ้าน ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 แหล่งที่ได้รับข่าวสาร

จากตารางที่ 48 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ แหล่งที่ได้รับข่าวสารจะ เปลี่ยนจากการสื่อสารกันโดยตรงจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง เป็นการใช้อุปกรณ์โทรทัศน์ และวิทยุแทน จากตารางจะเห็นว่า ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศนั้น ร้อยละ 49.4 รู้จากญาติและเพื่อนบ้านเล่าให้ฟัง รองลงมาคือร้อยละ 44.3 ฟังจากวิทยุ ส่วนที่เหลืออีกร้อยละ 3.8 ทราบจากผู้นำชุมชน และอีกร้อยละ 2.5 ได้จากการชมโทรทัศน์ แต่เมื่อสามีไปทำงานในต่างประเทศพบว่า ร้อยละ 35.4 ได้รับรู้ข่าวสารต่าง ๆ จากการชมโทรทัศน์ รองลงมาร้อยละ 25.3 ฟังจากวิทยุ ร้อยละ 20.3 ทราบจากผู้นำชุมชน และอีกร้อยละ 18.9 ทราบจากญาติและเพื่อนบ้าน

และสำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเดียวกัน กล่าวคือ มีการใช้เครื่องสื่อสารที่ทันสมัยมากขึ้นเมื่อสามีไปทำงานในต่างประเทศ

เทศ ในตารางที่ 48 จะเห็นว่าช่วงก่อนสามปีไปทำงานต่างประเทศนั้นส่วนใหญ่ร้อยละ 56.9 ทราบจากญาติและเพื่อนบ้าน รองลงมาคือร้อยละ 41.2 ฟังจากวิทยุ และอีกร้อยละ 1.0 ทราบจากผู้นำชุมชนและจากการชมโทรทัศน์ในสัดส่วนที่เท่ากัน เมื่อสามปีไปทำงานในต่างประเทศ พบว่าร้อยละ 42.2 ทราบจากญาติและเพื่อนบ้าน รองลงมาคือ ร้อยละ 28.4 ฟังจากวิทยุ และร้อยละ 22.5 ทราบจากการชมโทรทัศน์ และอีกร้อยละ 6.9 ทราบจากผู้นำชุมชน และเมื่อสามปีกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 41.2 ทราบจากการชมโทรทัศน์ ร้อยละ 29.3 ทราบจากผู้นำชุมชน ร้อยละ 17.6 ทราบจากญาติและเพื่อนบ้าน และอีกร้อยละ 11.8 ทราบจากการฟังวิทยุ

จะเห็นว่าการรับข่าวสารจากการบอกเล่าของญาติและเพื่อนบ้านและจากการฟังวิทยุลดลง เมื่อสามปีไปทำงานในต่างประเทศ และลดลงมากเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ทั้งนี้เพราะหลังจากสามปีไปทำงานในต่างประเทศแล้ว ได้มีการซื้อโทรทัศน์มากขึ้น (ดูจากตารางที่ 29) นอกจากนี้ยังพบว่าคนงานที่ไปทำงานในต่างประเทศนิยมซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้าติดตัวกลับมาด้วย จึงพบว่าในกลุ่มที่สามปีกลับมาแล้วนั้น มีจำนวนผู้ที่ได้รับข่าวสารจากโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนการรับข่าวสารทางวิทยุลดลง เพราะชาวบ้านนิยมหันมาชมโทรทัศน์แทน ซึ่งจากการสอบถามเพิ่มเติมขณะทำการสัมภาษณ์พบว่า เป็นเพราะมีเครื่องรับโทรทัศน์ของตัวเอง และการนำเสนอข่าวทางโทรทัศน์ในปัจจุบันชวนให้น่าสนใจมากขึ้น ประกอบได้รับการกระตุ้นจากผู้นำชุมชนทุกวัน โดยผู้นำจะนำเอาข่าวเหตุการณ์บ้านเมืองมาพูดที่หอกระจายข่าวทุกวัน จึงพบว่า การรับรู้ข่าวสารจากผู้นำชุมชนมีเพิ่มมากขึ้นในระยะหลัง

เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการรับข่าวสารจากญาติและเพื่อนบ้านและทางวิทยุมากในช่วงก่อนสามปีไปทำงานในต่างประเทศ อาจเป็นเพราะยังไม่มีสื่อประเภทอื่นที่สะดวกกว่า ประกอบกับสภาพของชุมชนยังมีสภาพของสังคมชนบทอยู่มาก ความเจริญทางด้านวัตถุยังเข้าไปไม่ถึง เพราะจากการสอบถามผู้นำชุมชนพบว่า หมู่บ้านตัวอย่างทั้ง 2 หมู่บ้านเริ่มมีความเจริญทางวัตถุหลังจากมีคนงานไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ตารางที่ 48 เปรียบเทียบแหล่งที่ได้รับข่าวสารในช่วงก่อนสามปีทำงานในต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

แหล่งที่ได้รับข่าวสาร	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามียังกลับมาแล้ว	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		สามียังกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ญาติ และ เพื่อนบ้าน	39	49.4	15	18.9	58	56.9	43	42.2	18	17.6
ผู้สื่อข่าว	3	3.8	16	20.3	1	1.0	7	6.9	30	29.4
วิทยุ	35	44.3	20	25.3	42	41.2	29	28.4	12	11.8
โทรทัศน์	2	2.5	28	35.4	1	1.0	23	22.5	42	41.2
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 46.21$$

$$d.f. = 3$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 89.77$$

$$d.f. = 6$$

$$\text{Sig} = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์สุขภาพ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2 การชมโทรทัศน์

จากตารางที่ 49 เมื่อพิจารณาการชมโทรทัศน์ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามียุโรปานต่างประเทศ ส่วนใหญ่ร้อยละ 86.1 ไม่ได้ชมโทรทัศน์ ร้อยละ 13.9 ได้ชมโทรทัศน์ แต่เมื่อสามียุโรปานต่างประเทศพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 68.3 ได้ชมโทรทัศน์ ส่วนที่ไม่ได้ชมโทรทัศน์ลดลงเหลือร้อยละ 31.7

สำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุโรปานต่างประเทศส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 ไม่ได้ชม ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.0 ได้ชมโทรทัศน์ เมื่อสามียุโรปานต่างประเทศพบว่า มีจำนวนผู้ที่ได้ชมโทรทัศน์เพิ่มขึ้นเล็กน้อย กล่าวคือ ร้อยละ 77.5 ไม่ได้ชม และอีกร้อยละ 22.5 ได้ชมโทรทัศน์และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.5 ได้ชมโทรทัศน์ส่วนที่ไม่ได้ชมลดลงเหลือร้อยละ 25.5

จากการสอบถามเพิ่มเติมขณะสัมภาษณ์ พบว่า เหตุผลที่ไม่ได้ชมโทรทัศน์ ในช่วงก่อนสามียุโรปานนั้นเพราะ ไม่มีโทรทัศน์ที่บ้าน เมื่อสามียุโรปานที่ตะวันออกกลางแล้วพบว่าในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วมีบางครัวเรือนที่ภรรยาซื้อโทรทัศน์มาดูที่บ้าน แต่หลังจากสามีกลับมาแล้ว พบว่าจำนวนผู้ที่ได้ชมโทรทัศน์มีมากขึ้น ทั้งนี้เพราะ เมื่อสามียุโรปานเดินทางกลับจากต่างประเทศสามียุโรปานจะซื้อโทรทัศน์มาจากต่างประเทศด้วย แต่ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่าในช่วงที่สามียุโรปานอยู่ในตะวันออกกลางนั้น จำนวนผู้ที่ตอบว่าได้ชมโทรทัศน์เพิ่มขึ้นจำนวนมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบางครัวเรือนสามียุโรปานเคยไปทำงานต่างประเทศหลายครั้งแล้ว และได้ซื้อโทรทัศน์มาจากต่างประเทศในช่วงที่กลับมาเยี่ยมบ้าน ประกอบกับค่านิยมในสังคมชนบทที่ให้ความสำคัญกับวัตถุและเห็นว่าโทรทัศน์กลายเป็นเครื่องเรือนที่จำเป็นสำหรับครัวเรือน และยังเป็นเครื่องชื่อบอกถึงระดับฐานะทางเศรษฐกิจด้วย

ตารางที่ 49 เปรียบเทียบการชมโทรทัศน์ในช่วงก่อนสามมิโย ระหว่างสามมิโยอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามมิโยกลับมา กลุ่มที่สามมิโยยังไม่กลับและกลุ่มที่สามมิโยกลับมาแล้ว

การชมโทรทัศน์	กลุ่มสามมิโยยังไม่กลับ				กลุ่มสามมิโยกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามมิโย		ระหว่างอยู่		ก่อนสามมิโย		ระหว่างอยู่		สามมิโยกลับมาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ชม	11	13.9	54	68.3	2	2.0	23	22.5	76	74.5
ไม่ได้ชม	68	86.1	25	31.7	100	98.0	79	77.5	26	22.5
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 48.33$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 116.99$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 รายการโทรทัศน์ที่ชมบ่อยที่สุด

จากตารางที่ 50 เปรียบเทียบรายการโทรทัศน์ที่ชมบ่อยที่สุดในแต่ละช่วง พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับช่วงก่อนสามีไป ตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 11.4 ดูรายการข่าว ร้อยละ 1.3 ดูทุกรายการ และรายการ ภาพยนต์ ในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนร้อยละ 86.1 ไม่ได้ดูโทรทัศน์ เมื่อสามีไปทำงานอยู่ใน ตะวันออกกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 65.8 ดูรายการข่าว ร้อยละ 1.3 ดูทุกรายการ และดูรายการภาพยนตร์ในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนอีกร้อยละ 31.6 ไม่ได้ดู

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าว คือ ช่วงก่อนสามีไป ตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 ไม่ได้ดู และร้อยละ 2.0 ดู รายการข่าว เมื่อสามีไปทำงานใน ตะวันออกกลางพบว่าร้อยละ 21.6 ดูรายการข่าว ร้อยละ 1.0 ดูรายการภาพยนตร์ ส่วนร้อยละ 77.4 ไม่ได้ดู และเมื่อสามีกลับมาแล้ว พบว่า ร้อยละ 71.6 ดูรายการข่าว ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.0 ดูรายการภาพยนตร์ และร้อยละ 1.0 ดูทุกราย การ ส่วนอีกร้อยละ 25.4 ไม่ได้ดู

อย่างไรก็ตามจากการสอบถามเพิ่มเติมพบว่าที่ไม่ได้ดู เพราะที่บ้านไม่มี โทรทัศน์ส่วนที่ดูรายการข่าวมากขึ้นเพราะการนำเสนอข่าวน่าสนใจมากขึ้น และช่วงที่มีข่าวเป็น ช่วงตอนหัวค่ำซึ่งเป็นเวลาพักผ่อนหลังจากการทำงานในแต่ละวัน และจะมีก่อนรายการละคร โทรทัศน์ ดังนั้นสำหรับผู้ที่คอยดูละครก็จะนั่งรอดูข่าวไปก่อน ประกอบกับมีการวิพากษ์วิจารณ์ข่าว กันในกลุ่มบ้านใกล้เรือนเคียง และได้รับการกระตุ้นจากเพื่อนชุมชน ทำให้เกิดความสนใจอยากติดตามข่าวมากขึ้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 50 เปรียบเทียบรายการโทรทัศน์ที่ชมบ่อยที่สุด ระหว่างช่วงก่อนสามมิถุนายนต่างประเทศ ระหว่างสามมิถุนายนอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามมิถุนายนมาแล้วของกลุ่มที่สามมิถุนายนไม่กลับและกลุ่มที่สามมิถุนายนมาแล้ว

รายการโทรทัศน์	กลุ่มสามมิถุนายนไม่กลับ				กลุ่มสามมิถุนายนมาแล้ว					
	ก่อนสามมิถุนายน		ระหว่างอยู่		ก่อนสามมิถุนายน		ระหว่างอยู่		สามมิถุนายนมาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ดูทุกรายการ	1	1.3	1	1.3	-	-	-	-	1	1.0
รายการข่าว	9	11.4	52	65.8	2	2.0	22	21.6	73	71.6
รายการภาพยนตร์	1	1.3	1	1.3	-	-	1	1.0	2	2.0
ไม่ได้ดู	68	86.1	25	31.6	100	98.0	79	77.4	26	29.4
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 19.88$$

$$d.f. = 3$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 129.21$$

$$d.f. = 6$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 การฟังวิทยุ

จากตารางที่ 51 แสดงถึงการฟังวิทยุในแต่ละช่วงของทั้งสองกลุ่ม พบว่า การฟังวิทยุของกลุ่มที่สามียังไม่กลับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญกล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีโบทานานต่างประเทศส่วนใหญ่ร้อยละ 77.2 ไม่ได้ฟังวิทยุ และร้อยละ 22.8 ที่ได้ฟังวิทยุ และเมื่อสามีโบทานานอยู่ต่างประเทศก็พบว่า ร้อยละ 65.9 ไม่ได้ฟังวิทยุ ส่วนที่ฟังวิทยุมีร้อยละ 34.1 เป็นที่น่าสังเกตว่ามีการฟังวิทยุน้อย อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่นิยมดูโทรทัศน์มากกว่า

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า การฟังวิทยุของกลุ่มนี้มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีโบทานานต่างประเทศส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 ไม่ได้ฟังร้อยละ 14.7 ที่ได้ฟังวิทยุ และช่วงที่สามีโบทานานอยู่ต่างประเทศพบว่า ร้อยละ 76.5 ไม่ได้ฟังและร้อยละ 23.5 ได้ฟัง เมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่ามี การฟังวิทยุมากขึ้น กล่าวคือ ร้อยละ 50.9 ได้ฟังวิทยุ และอีกร้อยละ 49.1 ไม่ได้ฟัง

จะเห็นว่าการฟังวิทยุมากขึ้นหลังจากสามีโบทานานต่างประเทศ อาจเป็นเพราะมีจำนวนครัวเรือนที่มีเครื่องรับวิทยุเพิ่มขึ้น และในตารางที่ 29 แสดงถึงจำนวนเครื่องรับวิทยุ (สเตอริโอหรือเทป) มากขึ้น ประกอบกับช่วงที่ทำการสำรวจนั้น กำลังมีปัญหาชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาวที่หมู่บ้านร่มเกล้า ทำให้ชาวบ้านตื่นตระหนกกันมาก จึงให้ความสนใจต่อข่าวเหตุการณ์บ้านเมืองมาก และมีการวิพากษ์วิจารณ์ถึงกรณีบ้านร่มเกล้าอย่างกว้างขวาง จึงพบว่าการฟังวิทยุมากขึ้น

ศูนย์วิทยุทรพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 51 เปรียบเทียบความแตกต่างในการฟังวิทยุในช่วงก่อนสามมิโย ระหว่างสามมิโยอยู่ต่างประเทศ และเมื่อกลับมาของกลุ่มที่สามมิโยยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามมิโยกลับมาแล้ว

การฟังวิทยุ	กลุ่มสามมิโยยังไม่กลับ				กลุ่มสามมิโยกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามมิโย		ระหว่างอยู่		ก่อนสามมิโย		ระหว่างอยู่		สามมิโยกลับมาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ฟัง	18	22.8	27	34.1	15	14.7	24	23.5	52	50.9
ไม่ได้ฟัง	61	77.2	52	65.9	87	85.3	78	76.5	50	49.1
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 10.54$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 67.40$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.01$$

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.5 รายการวิทยุที่ชอบฟังมากที่สุด

จากตารางที่ 52 เปรียบเทียบรายการวิทยุที่ชอบฟังมากที่สุดพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า ช่วงก่อนสามียไป ตะวันออกกลางมีร้อยละ 7.6 ฟังเพลง ร้อยละ 6.3 ฟังข่าววิทยุแห่งประเทศไทย ร้อยละ 5.1 ฟังทุกรายการ ร้อยละ 2.5 ฟังนิยาย และร้อยละ 1.3 ฟังข่าวชาวบ้าน ส่วนร้อยละ 77.2 ไม่ได้ฟัง เมื่อสามียพานอยู่ในตะวันออกกลาง พบว่ามีการฟังข่าวมากขึ้น มีร้อยละ 10.1 ฟังเพลง และข่าววิทยุแห่งประเทศไทยในสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 5.1 ฟังทุกรายการ และฟังนิยาย และร้อยละ 1.3 ฟังข่าวชาวบ้าน ส่วนอีกร้อยละ 65.8 ไม่ได้ฟัง

ส่วนในกลุ่มที่สามียกลับมาแล้ว พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือช่วงก่อนไปตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 85.3 ไม่ได้ฟัง ส่วนที่เหลืออีกร้อย ละ 5.9 ฟังเพลง ร้อยละ 4.5 ฟังข่าววิทยุแห่งประเทศไทย ร้อยละ 2.0 ฟังนิยาย และ ร้อยละ 1.0 ฟังข่าวชาวบ้าน และฟังทุกรายการในสัดส่วนเท่ากัน เมื่อสามียพานอยู่ใน ตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 76.5 ไม่ได้ฟัง ส่วนที่เหลือพบว่า ร้อยละ 9.8 ฟังเพลง ร้อย ละ 7.8 ฟังวิทยุแห่งประเทศไทย ร้อยละ 2.9 ฟังนิยาย ร้อยละ 2.0 ฟังข่าวชาวบ้าน และร้อย ละ 1.0 ฟังทุกรายการ และเมื่อสามียกลับมาแล้วพบว่า ร้อยละ 47.1 ไม่ได้ฟัง ร้อยละ 19.6 ฟังข่าววิทยุแห่งประเทศไทย ร้อยละ 16.7 ฟังเพลง ร้อยละ 8.8 ฟังข่าวชาวบ้าน และร้อยละ 3.9 ฟังนิยาย และฟังทุกรายการในสัดส่วนเท่ากัน

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 52 เปรียบเทียบรายการวิทยุที่ซอซงพงมากที่สุดระหว่งก่อนสำมไปด่งประเทศ ช่งสำมที่พอนอยู่ด่งประเทศและ เมือสำมกลับมแล้ว ของกลุ่มที่สำมยังไม่กลับและกลุ่มที่สำมกลับมแล้ว

รายการวิทยุ	กลุ่มสำมยังไม่กลับ				กลุ่มสำมกลับมแล้ว					
	ก่อนสำมไป		ระหว่งอยู่		ก่อนสำมไป		ระหว่งอยู่		สำมกลับ	
	ท่งน	ด่งประเทศ	ท่งน	ด่งประเทศ	ท่งน	ด่งประเทศ	ท่งน	ด่งประเทศ	มแล้ว	มแล้ว
	จ่งน	ร้อยละ	จ่งน	ร้อยละ	จ่งน	ร้อยละ	จ่งน	ร้อยละ	จ่งน	ร้อยละ
ท่งนรายการ	4	5.1	5	5.1	1	1.0	1	1.0	4	3.9
ช่งวิทยุแห่ง										
ประเทศไทย	5	6.3	8	10.1	5	4.9	8	7.8	20	19.6
ช่งช่งน	1	1.3	1	1.3	1	1.0	2	2.0	9	8.8
เพลง	6	7.6	8	10.1	6	5.9	10	9.8	17	16.7
นียง	2	2.5	5	5.1	2	2.0	3	2.9	4	3.9
ไม่ได้ท่ง	61	77.2	52	65.8	87	85.3	78	76.5	48	47.1
ร่งท่งล้ง	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 11.54$$

$$d.f. = 5$$

$$\text{Sig} = \text{นียงกว่ } 0.05$$

$$X^2 = 73.24$$

$$d.f. = 10$$

$$\text{Sig} = \text{นียงกว่ } 0.01$$

ศูนย์วิทยุทรพากร
จุพาลงกรณมหาวิทยาลย

จากการสอบถามผู้ชุมนุม พบว่า จากการที่มีครัวเรือนที่มีโทรทัศน์ และวิทยุ เทป แทบทุกครัวเรือนหลังจากที่มีคนในหมู่บ้านไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ทำให้สมาชิกในครัวเรือนมีโอกาสได้รับข่าวสารกว้างขวางขึ้น ประกอบกับมีการสร้างถนนติดต่อระหว่างหมู่บ้านกับอำเภอให้สะดวกขึ้น ทำให้สามารถติดต่อกับชุมชนอื่น ๆ ได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ยังพบว่าผู้ชุมนุมเริ่มให้ความสนใจกับสถานการณ์ของบ้านเมืองมากขึ้น สังเกตจากการให้ความสนใจเกี่ยวกับการเลือกตั้งกันประจำตำบล และในช่วงที่สำรวจข้อมูลนี้ ประเทศไทยกำลังมีปัญหาชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศลาว กรณีหมู่บ้านร่มเกล้า ได้มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางในชุมชนทั้งผู้หญิงและผู้ชาย

และจากการสอบถามเพิ่มเติมขณะทำการสัมภาษณ์ พบว่า ในช่วงที่สามีไปทำงานต่างประเทศ ภรรยาจะคอยติดตามข่าวต่างประเทศ โดยเฉพาะข่าวเกี่ยวกับประเทศไทยตะวันออกกลางที่มีคนงานไทยไปทำงานอยู่

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.6 การอ่านหนังสือพิมพ์

เมื่อพิจารณาการอ่านหนังสือพิมพ์ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามียุโรปทานตะวันออกกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ไม่เคยอ่านหนังสือพิมพ์ โดยพบว่า ร้อยละ 43.0 ไม่เคยอ่าน เพราะไม่สนใจ รองลงมา ร้อยละ 31.6 และร้อยละ 17.7 ไม่เคยอ่านเพราะอ่านไม่ออก และ เพราะไม่มีเวลา ตามลำดับ มีเพียงร้อยละ 7.6 ที่เคยอ่าน และเมื่อสามียุโรปทานตะวันออกกลางแล้วพบว่า ร้อยละ 41.8 ไม่เคยอ่านเพราะไม่สนใจ ร้อยละ 31.6 ไม่เคยอ่านเพราะอ่านไม่ออก และ ร้อยละ 19.0 ไม่เคยอ่าน เพราะไม่มีเวลา ส่วนอีกร้อยละ 7.6 เคยอ่าน

และส่วนกลุ่มที่สามียกลับมาแล้ว พบว่า การอ่านหนังสือพิมพ์ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุโรปทานตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 46.1 ไม่เคยอ่านเพราะอ่านไม่ออก ร้อยละ 42.2 ไม่เคยเพราะไม่สนใจ และร้อยละ 2.9 ไม่เคยเพราะไม่มีเวลา มีร้อยละ 8.8 ที่เคยอ่านหนังสือพิมพ์ เมื่อสามียุโรปทานตะวันออกกลาง ก็พบว่ามียุโรปทานตะวันออกกลาง ร้อยละ 46.1 ที่ไม่เคยอ่านเพราะอ่านไม่ออก ร้อยละ 42.2 ไม่เคยอ่านเพราะไม่สนใจ และร้อยละ 9.8 ไม่เคยอ่านเพราะไม่มีเวลา ส่วนร้อยละ 9.8 เคยอ่าน และเมื่อสามียกลับมาแล้วพบว่า การอ่านหนังสือพิมพ์ของแม่บ้านยังมีจำนวนเท่ากับช่วงที่สามียุโรปทานตะวันออกกลาง

แสดงว่า การที่สามียุโรปทานตะวันออกกลางไม่มีผลต่อการอ่านหนังสือพิมพ์ของภรรยา แต่เป็นเพราะส่วนใหญ่อ่านหนังสือไม่ออก ไม่ชอบอ่านหนังสือพิมพ์ ไม่สะดวกที่จะต้องเดินทางไปซื้อหนังสือพิมพ์ที่ตัวอำเภอภูเขียว และไม่ต้องการเสียเงินเพื่อซื้อหนังสือพิมพ์ แต่ส่วนใหญ่จะติดตามข่าวสารต่าง ๆ ทางโทรทัศน์เพราะสะดวกกว่า และเป็นช่วงที่ว่างจากการทานเป็นเวลาที่พักผ่อนอยู่กับบ้าน

ตารางที่ 53 เปรียบเทียบการอ่านหนังสือพิมพ์ในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

การอ่านหนังสือพิมพ์	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามปีกลับมาแล้ว	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เคยอ่าน										
เพราะอ่านไม่ออก	25	31.6	25	31.6	47	46.1	47	46.1	47	46.1
ไม่เคย										
เพราะไม่สนใจ	34	43.0	33	41.8	43	42.2	43	42.2	43	42.2
ไม่เคย										
เพราะไม่มีเวลา	14	17.7	15	19.0	3	2.9	2	1.9	2	1.9
เคย	6	7.6	6	7.6	9	8.8	10	9.8	10	9.8
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 8.52$$

$$d.f. = 3$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 2.65$$

$$d.f. = 6$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.7 บทความในหนังสือพิมพ์ที่ชอบอ่าน

จากตารางที่ 54 พบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ไม่มีความแตกต่างกันเลย กล่าวคือ ส่วนใหญ่ไม่ได้อ่านหนังสือพิมพ์ โดยในช่วงก่อนสามียุคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 92.4 ไม่ได้อ่าน ส่วนที่อ่านมีร้อยละ 6.4 อ่านข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง ร้อยละ 1.3 อ่านทุกข่าว เมื่อสามียุคบ้านเมืองอยู่ในประเทศตะวันออกเฉียงเหนือ ไม่แตกต่างกับช่วงก่อนสามียุคตะวันออกเฉียงเหนือ

ส่วนกลุ่มที่สามียุคกลับมาแล้ว พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในแต่ละช่วง กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 3.9 อ่านข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง ร้อยละ 2.9 อ่านข่าวอุบัติเหตุ และร้อยละ 1.0 อ่านข่าวแพชั่น และอ่านทุกข่าวในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนร้อยละ 91.1 ไม่ได้อ่าน เมื่อสามียุคบ้านเมืองอยู่ในตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ร้อยละ 4.9 อ่านข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง ส่วนที่เหลืออีกนั้นไม่แตกต่างกับช่วงก่อนสามียุค และผู้ที่ไม่ได้อ่านมีร้อยละ 90.2 และ เมื่อสามียุคกลับมาแล้วพบว่า มีร้อยละ 5.8 อ่านข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง ร้อยละ 1.9 อ่านข่าวอุบัติเหตุ

จะเห็นว่าในกลุ่มผู้ที่เคยอ่านหนังสือพิมพ์นั้น ส่วนใหญ่จะอ่านข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง ซึ่งรวมถึงข่าวเกี่ยวกับคนงานบ้านเมืองในตะวันออกเฉียงเหนือด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 54 เปรียบเทียบบทความในหนังสือพิมพ์ที่ชอบอ่านในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

บทความที่ชอบอ่าน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามปีกลับมาแล้ว	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ข่าวเหตุการณ์บ้านเมือง	5	6.4	5	6.3	4	3.9	5	4.9	6	5.9
ข่าวบันเทิง	-	-	-	-	3	2.9	3	2.9	2	1.9
แฟชั่น แบบเสื้อ	-	-	-	-	1	1.0	1	1.0	1	1.0
อ่านทุกข่าว	1	1.3	1	1.3	1	1.0	1	1.0	1	1.0
ไม่ได้อ่าน	73	92.4	73	92.4	93	91.1	92	90.2	92	90.2
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 2.40$$

$$d.f. = 8$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.8 การสนทนากับเพื่อนบ้าน

จากการศึกษาการสนทนากับเพื่อนบ้าน พบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ การสนทนากับเพื่อนบ้านในแต่ละช่วง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามี ไปทำงานจะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 67.1 คุยทุกวัน ส่วนที่เหลือร้อยละ 11.4 คุยสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ร้อยละ 6.3 คุยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และคุยเดือนละ 2-3 ครั้ง ในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนร้อยละ 8.9 ไม่เคยพูดคุย และ เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในจะวันออกกลาง ก็พบว่า การสนทนากับเพื่อนบ้านไม่แตกต่างกับช่วงก่อนสามีไปจะวันออกกลาง

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีไปจะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 57.8 คุยกับเพื่อนบ้านทุกวัน รองลงมาร้อยละ 21.6 คุยสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.8 และร้อยละ 2.9 คุยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และคุยเดือนละ 2-3 ครั้ง ตามลำดับ ส่วนอีกร้อยละ 8.8 ไม่เคยพูดคุย เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในประเทศจะวันออกกลาง พบว่า ผู้ที่พูดคุยทุกวันเพิ่มขึ้นเป็น ร้อยละ 61.8 ส่วนที่คุยสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ลดลงเหลือร้อยละ 16.7 ทั้งนี้เพราะไม่ได้ ประกอบอาชีพอะไรต้องอยู่ดูแลบ้าน จึงมีโอกาสดังพบปะสนทนากับเพื่อนบ้านมากขึ้น ซึ่งปกติจะมีโอกาสพูดคุยกับเพื่อนบ้านบ่อนอยู่แล้ว ส่วนที่เหลือก็ยังคงเหมือนเดิมคือ ร้อยละ 8.8 คุยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และไม่เคยพูดคุยในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 3.9 คุยเดือนละ 2-3 ครั้ง และเมื่อสามีกลับมาแล้วก็พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 60.8 คุยทุกวัน ร้อยละ 19.8 คุยสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง ร้อยละ 8.8 คุยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง และไม่เคยพูดคุยในสัดส่วนเท่ากัน และอีกร้อยละ 2.9 คุยเดือนละ 2-3 ครั้ง

จะเห็นว่าการพูดคุยกับเพื่อนบ้านขึ้นอยู่กับลักษณะนิสัยส่วนบุคคล คนที่ชอบพูดคุยสนทนากันก็จะคุยกันบ่อย ส่วนคนที่ชอบเก็บตัว หรือคนที่ไม่ค่อยมีเวลาว่างก็จะมีโอกาสพูดคุยน้อย แต่การไปทำงานของสามีในจะวันออกกลาง ไม่มีผลต่อการพูดคุยสนทนากับเพื่อนบ้านของภรรยา

ตารางที่ 55 เปรียบเทียบการสนทนากับเพื่อนบ้านในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

การสนทนากับเพื่อนบ้าน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามียังกลับมาแล้ว	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
คุยทุกวัน	53	67.1	53	67.1	59	57.8	63	61.8	62	60.8
คุยสัปดาห์ละ 3-4 ครั้ง	9	11.4	9	11.4	22	21.6	17	16.7	19	19.8
คุยสัปดาห์ละ 1-2 ครั้ง	5	6.3	5	6.3	9	8.8	9	8.8	9	8.8
คุยเดือนละ 2-3 ครั้ง	5	6.3	5	6.3	3	2.9	4	3.9	3	2.9
ไม่เคยพูดคุย	7	8.9	7	8.9	9	8.8	9	8.8	9	8.8
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 12.51$$

$$d.f. = 8$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการพิสูจน์สมมติฐานข้อที่ 4 ยอมรับสมมติฐานในบางด้าน และปฏิเสธในบางด้าน คือ ยอมรับสมมติฐานที่ว่า "ภรรยาให้ความสนใจต่อข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภท โทรทัศน์ และวิทยุมากขึ้น หลังจากสามีไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง" แสดงว่า การที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง มีผลต่อความสนใจในข่าวสารจากสื่อมวลชนดังกล่าว

การกำหนดสมมติฐานดังกล่าว ได้แนวความคิดจากผลงานวิจัยที่ศึกษาถึงผลกระทบจากการเดินทางไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางของแรงงานไทยและพบว่า มีผลกระทบโดยตรงต่อเศรษฐกิจของครัวเรือน กล่าวคือทำให้มีทรัพย์สินประเภทอาคารและทรัพย์สินเครื่องใช้ประเภทเครื่องอำนวยความสะดวกและแสดงถึงความทันสมัยเพิ่มขึ้น เช่น สเตอริโอ โทรทัศน์ พัดลม และตู้เย็น (กนก โตสุรัตน์, 2528 ; สุมาลี ปิตยานนท์, 2526 และนา สกิตเมธากุล, 2527) และจากการศึกษาของ กนก โตสุรัตน์และปรีชา อุตระกุล (2528) ที่ศึกษาเปรียบเทียบครัวเรือนที่มีสมาชิกไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง กับครัวเรือนที่ไม่มีสมาชิกไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า พฤติกรรมที่แตกต่างกันมากได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์ การชมโทรทัศน์ และการฟังวิทยุ และจากผลงานวิจัยของสุชาติ ตริทิพย์ธิดุณ และคณะ (2528) ซึ่งศึกษาภาระทางสุขภาพจิตของครอบครัวแรงงานไทยที่ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง พบว่า หลังจากสามีไปทำงานต่างประเทศแล้วสุขภาพจิตของสมาชิกในครอบครัวเปลี่ยนแปลงไปทางที่เลื่อมลงกว่าเดิม ประกอบกับการได้พูดคุยกับภรรยาของคนงานที่ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางพบว่า หลังจากสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางแล้วสมาชิกในครอบครัวจะมีความกังวลในเรื่องความปลอดภัยของสามีขณะที่ทำงานอยู่ต่างประเทศ และกังวลเรื่องหนี้สินที่เกิดจากการกู้ยืมเพื่อนมาเป็นค่าใช้จ่ายในการติดต่อไปทำงานต่างประเทศดังกล่าว

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยได้กำหนดสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ไว้ดังกล่าวมาแล้ว ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ในประเด็นที่ว่า ภรรยาให้ความสนใจต่อข่าวสารจากสื่อมวลชนประเภทโทรทัศน์ และวิทยุมากขึ้นหลังจากสามีไปทำงานอยู่ในประเทศตะวันออกกลาง ส่วนเนื้อหาของสาระของรายการโทรทัศน์ รายการวิทยุ การอ่านหนังสือพิมพ์ และการสนทนากับเพื่อนบ้าน พบว่า ไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะข้อจำกัดในเรื่องระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง ประกอบกับลักษณะของสังคมชนบทที่ผู้คนมีโอกาสนพปะกันอยู่ประจำ การพูดคุยสนทนากันระหว่างเพื่อนบ้านจึงเป็นไปอย่างปกติ ดังนั้นในการศึกษาส่วนนี้จึงไม่พบการเปลี่ยนแปลง

สมมุติฐานที่ 5 ปรารถนาให้ความสนใจในเรื่องการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือน และในชุมชนมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ความสนใจในเรื่องการศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนและในชุมชน ศึกษาจากความต้องการของภรรยาเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร ทักษะเกี่ยวกับความสำคัญในการศึกษาของบุตร การให้ความช่วยเหลือโรงเรียน และปัญหาค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรมีรายละเอียดดังนี้

5.1 ความต้องการของภรรยาเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบุตร

เมื่อศึกษาถึงทักษะเกี่ยวกับระดับการศึกษาขั้นสูงสุดที่ต้องการให้บุตรเรียนจบ ของทั้ง 2 กลุ่ม ดังในตารางที่ 56 พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละช่วงของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ร้อยละ 50.0 ในช่วงก่อนสามีไป และร้อยละ 53.3 ในช่วงที่สามีกำลังทำงานอยู่ต่างประเทศ ต้องการให้บุตรเรียนจบระดับปริญญาตรีขึ้นไป รองลงมาคือ ร้อยละ 20.0 ในช่วงก่อนสามีไปและร้อยละ 25.0 ในช่วงที่สามีทำงานอยู่ต่างประเทศ ต้องการให้บุตรเรียนจบระดับอนุปริญญาสายอาชีพ ส่วนที่เหลือนอกนั้นต้องการให้ลูกเรียนจบชั้นมัธยม 3 ชั้นมัธยม 6 และจบชั้นประถม 6 ตามลำดับ

สำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า ทักษะเกี่ยวกับระดับการศึกษาระดับสูงสุดที่ต้องการให้บุตรเรียนจบในแต่ละช่วง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ต้องการให้ลูกเรียนจบระดับปริญญาตรี โดยในช่วงก่อนสามีไปต่างประเทศมีร้อยละ 30.1 ต้องการให้จบระดับปริญญาตรี รองลงมา ร้อยละ 26.9 และร้อยละ 19.4 ต้องการให้จบชั้นมัธยม 3 และจบชั้นมัธยม 6 ตามลำดับ นอกจากนี้มีร้อยละ 12.9 ต้องการให้จบชั้นประถม 6 และอีกร้อยละ 10.7 ต้องการให้จบระดับอนุปริญญาตรี เมื่อสามีทำงานอยู่ต่างประเทศพบว่ามีร้อยละ 40.8 ต้องการให้ลูกจบปริญญาตรี รองลงมาคือ ร้อยละ 21.5 ร้อยละ 18.2 ต้องการให้ลูกเรียนจบชั้นมัธยม 3 และ ชั้นมัธยม 6 ตามลำดับ ส่วนอีกร้อยละ 8.6 ต้องการให้ลูกเรียนจบชั้นประถม 4 เมื่อสามีกลับมาจากต่างประเทศแล้ว พบว่า จำนวนผู้ที่ต้องการให้ลูกเรียนจบระดับปริญญาตรีมีร้อยละ 40.8 เท่าเดิม ส่วนผู้ที่ต้องการให้ลูกเรียนจบชั้นมัธยม 3 และชั้นมัธยม 6 ลดลงเหลือร้อยละ 19.4 และร้อยละ 16.1 ตามลำดับ แต่ผู้ที่ต้องการให้ลูกเรียนจบระดับอนุปริญญาสายอาชีพกลับเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 14.0

ตารางที่ 56 เปรียบเทียบระดับการศึกษาขั้นสูงสุดของบุตรที่ต้องการให้บุตรเรียนจบในช่วงก่อนสามปีไปทำงานในต่างประเทศ ระหว่างสามปีทำงานอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

ระดับการศึกษาขั้นสูงสุด ที่ต้องการให้บุตรเรียน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามีกลับ	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จบชั้นประถม 6	4	6.7	3	5.0	12	12.9	8	8.6	9	9.7
จบชั้นมัธยม 3	8	13.3	6	10.0	25	26.9	20	21.5	18	19.4
จบชั้นมัธยม 6	6	10.0	4	6.7	18	19.4	17	18.2	15	16.1
ระดับอนุปริญญาสายอาชีพ	12	20.0	15	25.0	10	10.7	10	10.7	13	14.0
ระดับปริญญาตรีขึ้นไป	30	50.0	32	53.3	28	30.1	38	40.8	38	40.8
รวมทั้งสิ้น	60	100.0	60	100.0	93	100.0	93	100.0	93	100.0

$$X^2 = 6.24$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 9.06$$

$$d.f. = 8$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิจัยสุขภาพกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.2 ทศนะ เกี่ยวกับความสำคัญในการศึกษาของบุตร

จากตารางที่ 57 พบว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ทั้งในช่วงก่อนสามียุโรปทานต่างประเทศ และระหว่างสามียุโรปทานอยู่ต่างประเทศ ทุกคนมีความเห็นว่า การศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุตร โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า การศึกษาทำให้คนฉลาดขึ้น ไม่ต้องกลัวถูกหลอกลวงคัมคูน และช่วยให้หางานง่าย ได้ทานตำแหน่งดี ๆ

และสำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว ก็พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่คิดว่าการศึกษาเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับบุตร ซึ่งมีร้อยละ 94.1 ในช่วงก่อนสามียุโรปทานต่างประเทศ ร้อยละ 95.1 ระหว่างสามียุโรปทานอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามีกลับมาแล้วในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนที่เหลือคือร้อยละ 5.9 ในช่วงก่อนสามียุโรปทานต่างประเทศ ร้อยละ 4.9 ระหว่างสามียุโรปทานอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามีกลับมาแล้วในสัดส่วนเท่ากัน เห็นว่าการศึกษามีความจำเป็นน้อยสำหรับบุตร เพราะอยู่ในชนบทดำเนินชีวิตไปตามธรรมชาติจึงไม่ได้เอาความรู้มาใช้ประโยชน์อะไรมาก

เป็นที่น่าสังเกตว่าส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาแต่เดิมอยู่แล้ว ทั้งนี้เพราะอิทธิพลของค่านิยมในสังคมไทยที่ยกย่องผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และในสังคมไทยเปิดโอกาสให้กับชนทุกชั้นสามารถเลื่อนตำแหน่งสถานภาพทางสังคมได้โดยอาศัยการศึกษา เกี่ยวกับเรื่องนี้ รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา สัญญาวิวัฒน์ (เอกสารโรเนียว หน้า 6) ได้อธิบายไว้ว่า บุคคลอาจเปลี่ยนแปลงชั้นของตนได้ โดยอาศัยการศึกษา ซึ่งเป็นวิธีการแห่งเลื่อนชั้นได้ดีที่สุดในสังคมประชาธิปไตย

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 57 เปรียบเทียบทัศนคติเกี่ยวกับความสำคัญในการศึกษาของบุตรในช่วงก่อนสามปีไปต่างประเทศ ระหว่างสามปี
อยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามปีกลับมาแล้วในกลุ่มสามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามปีกลับมาแล้ว

ทัศนคติเกี่ยวกับความสำคัญ ในการศึกษาของบุตร	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามปีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามปีกลับ	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
จำเป็นน้อย	-	-	-	-	6	5.9	5	4.9	5	4.9
จำเป็นมาก	79	100.0	79	100.0	96	94.1	97	95.1	97	95.1
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 3.80$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.3 การขยายชั้นเรียนของโรงเรียนในหมู่บ้าน

จากตารางที่ 58 พบว่า การแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายชั้นเรียนของโรงเรียนประถมประจำหมู่บ้านทั้ง 2 หมู่บ้าน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ส่วนใหญ่คือร้อยละ 77.2 ในช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ และร้อยละ 82.2 ในช่วงที่สามีทำงานอยู่ในต่างประเทศ มีความเห็นว่าควรขยายชั้นเรียนให้มีถึงระดับมัธยม ส่วนร้อยละ 22.8 ในช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ และร้อยละ 17.8 ในช่วงสามีทำงานอยู่ต่างประเทศ มีความเห็นว่าไม่ควรขยายอีก สำหรับกลุ่มที่คิดว่าควรขยาย ในช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ ให้เหตุผลว่าเพราะจะได้ประหยัดค่าใช้จ่ายและสะดวกสบายมากกว่า ส่วนในช่วงที่สามีทำงานอยู่ในต่างประเทศ ให้เหตุผลว่า ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย สะดวกในการเดินทาง และเด็กในหมู่บ้านจะได้เรียนในระดับที่สูงขึ้น

และสำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่คิดว่าควรขยายชั้นเรียน เพราะเด็กไม่ต้องไปเรียนไกลบ้าน ช่วยประหยัดค่าใช้จ่าย พ่อแม่สามารถดูแลลูกได้อย่างใกล้ชิด

ส่วนผู้ที่มีความเห็นว่าไม่ควรขยายให้เหตุผลว่า ที่หมู่บ้านใกล้เคียงกันมีโรงเรียนระดับมัธยมอยู่แล้ว จึงไม่ควรขยายอีก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 58 เปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการขยายชั้นเรียนของโรงเรียนในหมู่บ้าน ในช่วงก่อนสามปี
ไปต่างประเทศระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่ม
สามียังกลับมาแล้ว

ความคิดเห็น เกี่ยวกับการ ขยายชั้นเรียน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามียังกลับมาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ควรขยาย	18	22.8	14	17.8	22	21.6	17	16.7	18	17.7
ไม่ควรขยาย	61	77.2	65	82.2	80	78.9	85	83.3	84	82.3
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 4.47$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 6.73$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.4 การให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในชุมชน

เมื่อพิจารณาการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในชุมชน ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง ในกลุ่มที่สาม ยังไม่กลับพบว่า การให้ความช่วยเหลือโรงเรียน ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ การให้ความช่วยเหลือโรงเรียนส่วนใหญ่จะช่วยเหลือเป็นเงิน ไม่เกิน 100 บาทต่อปี ซึ่งมีร้อยละ 29.1 ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และร้อยละ 27.8 ระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง รองลงมาคือช่วยเหลือเป็นเงินตั้งแต่ 100-500 บาทต่อปี ซึ่งมีร้อยละ 16.5 ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และร้อยละ 15.2 ระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง ซึ่งเป็นเงินมากกว่า 500 บาทต่อปี มีร้อยละ 6.3 ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง ในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนที่ช่วยเหลือเป็นเงินและสิ่งของมีร้อยละ 12.6 ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง ในสัดส่วนเท่ากัน และมีครัวเรือนที่ไม่เคยให้ความช่วยเหลือเลยมี ร้อยละ 30.4 ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และร้อยละ 32.9 ระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง

ทั้งนี้ เนื่องจากนาน ๆ ครั้งทางโรงเรียนจึงจะขอความช่วยเหลือ และจะขอเฉพาะครัวเรือนที่มีบุตรกำลังเรียนอยู่เท่านั้น และทางโรงเรียนไม่ได้จัดงานพิเศษขึ้น การให้ความช่วยเหลือโรงเรียนจึงไม่แตกต่างกันในแต่ละช่วง

และสำหรับกลุ่มที่สามก็กลับมาแล้ว ก็พบว่าการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในชุมชนในแต่ละช่วง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ สำหรับการช่วยเหลือ พบว่า ส่วนใหญ่ช่วยเหลือเป็นเงินไม่เกิน 100 บาทต่อปี ซึ่งมีร้อยละ 25.5 ในช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และร้อยละ 26.5 ระหว่างสามปีที่ผ่านมา ต่างประเทศและภายหลังสามปีกลับมาจากตะวันออกกลางแล้ว ในสัดส่วนเท่ากัน รองลงมาช่วยเหลือเป็นเงินตั้งแต่ 100-500 บาทต่อปี ทั้งช่วงก่อนสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง ระหว่างสามปีที่ผ่านมา ตะวันออกกลาง และภายหลังสามปีกลับมาจากตะวันออกกลางแล้ว ส่วนที่เหลือ นอกนั้น ช่วยเหลือเป็นสิ่งของ ช่วยเป็นเงินมากกว่า 500 บาทต่อปี และที่ช่วยเหลือเป็นเงินและสิ่งของ ตามลำดับ (จากตารางที่ 59)

เป็นที่น่าสังเกตว่า หลังจากสามปีที่ผ่านมาในวันออกกลาง และ
ภายหลังจากที่สามีกลับจากตะวันออกกลาง พบว่ามีจำนวนผู้ที่ช่วยเหลือเป็นเงินมากกว่า
500 บาทต่อปี และช่วยเป็นสิ่งของเพิ่มขึ้น เพราะมีลูกกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน และทาง
โรงเรียนเห็นว่าครอบครัวมีฐานะดีขึ้น จึงขอให้ช่วยบริจาคเงิน หรือซื้อสิ่งของเพื่อสร้าง
สนามเด็กเล่นในโรงเรียน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 เปรียบเทียบการให้ความช่วยเหลือโรงเรียนในหมู่บ้านในช่วงก่อนสามเ็บต่างประเทศ ระหว่างลาต่างประเทศ และ เมื่อสามเ็บกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามเ็บยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเ็บกลับมาแล้ว

การให้ความช่วยเหลือ โรงเรียนในหมู่บ้าน (ต่อปี)	กลุ่มสามเ็บยังไม่กลับ				กลุ่มสามเ็บกลับมาแล้ว						
	ก่อนสามเ็บ		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเ็บ		ระหว่างอยู่		สามเ็บกลับ		
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว		
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ไม่เคยเพราะ											
ทางโรงเรียนไม่											
ได้ขอมา	24	30.4	26	32.9	50	49.0	47	46.1	44	43.1	
ช่วยเป็นเงินไม่เกิน											
100 บาทต่อปี	23	29.1	22	27.8	26	25.5	27	26.5	27	26.5	
ช่วยเป็นเงินตั้งแต่											
100-500 บาทต่อปี	13	16.5	12	15.2	19	18.6	19	18.6	19	18.6	
ช่วยเป็นเงินมากกว่า											
500 บาทต่อปี	5	6.3	5	6.3	2	2.0	3	2.9	5	4.9	
ช่วยเหลือเป็นลิ่งของ	4	5.1	4	5.1	3	2.9	4	3.9	5	4.9	

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 59 (ต่อ)

การให้ความช่วยเหลือ โรงเรียนในหมู่บ้าน (ต่อปี)	กลุ่มสามวัยยังไม่กลับ				กลุ่มสามวัยกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามวัย		ระหว่างอยู่		ก่อนสามวัย		ระหว่างอยู่		สามวัยกลับ	
	ที่พาน	ต่างประเทศ	ที่พาน	ต่างประเทศ	ที่พาน	ต่างประเทศ	ที่พาน	ต่างประเทศ	ที่พาน	ต่างประเทศ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ช่วยเหลือเป็นเงิน และสิ่งของ	10	12.6	10	12.6	2	2.0	2	2.0	2	2.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 2.17$$

$$d.f. = 5$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 14.27$$

$$d.f. = 10$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

5.5 ปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร

เมื่อศึกษาถึงปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญสำหรับกลุ่มที่ยังไม่กลับ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ซึ่งมีจำนวนครัวเรือนที่มีบุตรกำลังศึกษาอยู่ 34 ครัวเรือน พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.6 ไม่มีปัญหา เพราะลูกยังเรียนระดับประถม มีโรงเรียนระดับประถมในหมู่บ้าน จึงไม่ได้เสียค่าใช้จ่ายมาก และมีลูกน้อย จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร ซึ่งจากตารางที่ 5 แสดงร้อยละของตัวอย่างจำแนกตามจำนวนบุตรที่กำลังศึกษาอยู่ จะเห็นว่ากลุ่มที่สามียังไม่กลับนี้ส่วนใหญ่อ้อยละ 22.8 มีบุตร 1 คน รองลงมาร้อยละ 15.2 มีบุตร 2 คน จึงไม่มีปัญหาเรื่องค่าใช้จ่าย ส่วนอื่กร้อยละ 29.4 มีปัญหาค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร จากการสอบถามเพิ่มเติมขณะทำการสัมภาษณ์ พบว่า ที่มีปัญหาเพราะลูกเรียนระดับมัธยมซึ่งต้องเข้าไปเรียนในอำเภอภูเขียว ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางไป-กลับทุกวัน และครอบครัวไม่ร่ำรวย และเมื่อสามปีไปทำงานในต่างประเทศ จำนวนผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรมีร้อยละ 70.3 และผู้ที่มีปัญหาก็ยังมีร้อยละ 29.7 ซึ่งมีจำนวนไม่ต่างกับช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ทั้งนี้เพราะลูกยังเรียนชั้นประถมอยู่ในหมู่บ้าน ส่วนที่มีปัญหาแต่ก็ไม่เป็นปัญหาหนักเหมือนช่วงก่อนสามปีไปทำงานต่างประเทศ เพราะครอบครัวเริ่มมีฐานะดีขึ้นบ้าง

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ มีจำนวนครัวเรือนที่มีบุตรกำลังศึกษาอยู่ 48 ครัวเรือนพบว่า ส่วนใหญ่อ้อยละ 64.6 ไม่มีปัญหา และอื่กร้อยละ 35.4 มีปัญหา เมื่อสามปีไปทำงานในต่างประเทศ มีครัวเรือนที่มีบุตรกำลังศึกษาอยู่ เพิ่มขึ้นเป็น 57 ครัวเรือน พบว่า ร้อยละ 66.7 ไม่มีปัญหาเพราะครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ส่วนร้อยละ 33.3 มีปัญหาแต่ไม่มาก เพราะครอบครัวมีฐานะดีขึ้นกว่าเดิมเล็กน้อย และเมื่อสามปีกลับมาแล้วก็ยังมีลักษณะเหมือนกับช่วงที่สามียู่ต่างประเทศ คือร้อยละ 66.7 ไม่มีปัญหา ส่วนร้อยละ 33.3 ยังมีปัญหาแต่ไม่มาก

ตารางที่ 60 เปรียบเทียบปัญหาเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตรในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามปีกลับมาแล้ว

ปัญหาค่าใช้จ่ายในการศึกษาของบุตร	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามปีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่		สามปีกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
มีปัญหา	10	29.4	11	29.7	17	35.4	19	33.3	19	33.3
ไม่มีปัญหา	24	70.6	26	70.3	31	64.6	38	66.7	38	66.7
รวมทั้งสิ้น	34	100.0	37	100.0	48	100.0	57	100.0	57	100.0

$$X^2 = 1.65$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 6.552$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 5 พิสูจน์สมมุติฐานที่ว่า "ภรรยาให้ความสนใจในเรื่อง การศึกษาของสมาชิกในครัวเรือนและการศึกษาในชุมชนมากขึ้น" แสดงว่าการที่สามีไปทำงาน ในประเทศตะวันออกกลางไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงความสนใจในการศึกษาของสมาชิกใน ครัวเรือน และการศึกษาในชุมชนของภรรยา เนื่องจากว่าภรรยาได้ให้ความสนใจในเรื่อง การศึกษาอยู่แล้ว

การกำหนดสมมุติฐานดังกล่าว ได้แนวคิดจากผลงานวิจัยของ กนก โศสรรัตน์ และ ปรีชา อุษตระกูล (2528) ซึ่งศึกษาผลกระทบภายหลังการเดินทางกลับจากทำงานในตะวันออกกลางของแรงงานไทย พบว่า ผลกระทบต่อชุมชนคือ คนงานที่กลับมาจากต่างประเทศแล้ว มีความต้องการอยากให้ลูกเรียนหนังสือสูงขึ้น โดยเฉพาะด้านภาษา เพราะได้รับประสบการณ์ ระหว่างที่ตัวเองทำงานในต่างประเทศ

ผลการศึกษาครั้งนี้ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่กำหนดไว้ โดยพบว่าส่วนใหญ่ได้มองเห็น ความสำคัญของการศึกษาอยู่แล้ว อันเนื่องมาจากค่านิยมดั้งเดิมของสังคมไทยที่ยกย่องคนที่ได้รับการ ศึกษาสูง เพราะอยากเป็นเจ้าของคนหรือรับราชการ ดังนั้นคนไทยจึงนิยมส่งบุตรหลาน เข้าศึกษาต่อในโรงเรียน วิทยาลัย หรือมหาวิทยาลัย เท่าที่สภาวะทางเศรษฐกิจของตนจะ อนุญาตให้ (ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ, 2522 : 42-51) จึงพบว่า ความสนใจในการศึกษา ของสมาชิกในครัวเรือนและการศึกษาในชุมชนไม่เปลี่ยนแปลงถึงแม้สามีจะไปทำงานอยู่ต่าง ประเทศ หรือเมื่อสามีกลับมาแล้ว

สมมุติฐานข้อที่ 6 ภรรยาให้ความสนใจกิจกรรมทางศาสนามากขึ้นเมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

ทางด้านศาสนานั้นปรากฏว่า ประชากรทั้ง 2 หมู่บ้านนับถือศาสนาพุทธ โดยมี กิจกรรมทางศาสนาที่สำคัญคือ การทำบุญตักบาตร การบริจาคเพื่อส่งเสริมความมั่นคงทาง ศาสนา ตลอดจนความศรัทธาความเชื่อมั่นในพุทธศาสนา โดยมีรายละเอียดดังนี้

6.1 การทำบุญตักบาตร

จากตารางที่ 61 พบว่า การทำบุญตักบาตรในแต่ละช่วงไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยมมาตักบาตร ไม่ว่าจะเป็นช่วงก่อนสามีไป

หรือเมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลางแล้ว ตั้งในตารางจะเห็นว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับมี ร้อยละ 34.2 ใส่ทุกวันพระ ร้อยละ 31.6 ใส่ไม่แน่นอน และร้อยละ 30.4 ใส่ทุกวัน ส่วนร้อยละ 1.3 ใส่เฉพาะวันสำคัญทางศาสนา และร้อยละ 2.5 ไม่เคยใส่บาตร ในช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง และเมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลางแล้ว พบว่ามี ร้อยละ 34.2 ใส่ทุกวันพระและใส่ไม่แน่นอน ในสัดส่วนเท่ากัน ร้อยละ 27.8 ใส่ทุกวันและ ร้อยละ 1.3 ใส่เฉพาะวันสำคัญทางศาสนา ส่วนอีกร้อยละ 2.5 ไม่เคยใส่เพราะแม่สามีเป็นคนใส่แทน

และสำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า การทำบุญตักบาตรของชาวบ้านในแต่ละช่วง ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ โดยที่ส่วนใหญ่ชาวบ้านชอบทำบุญตักบาตรอยู่แล้วตั้งจะ เห็นว่า ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 44.1 ใส่ทุกวันพระ

รองลงมาคือร้อยละ 27.5 ใส่ไม่แน่นอน และร้อยละ 15.7 ใส่ทุกวัน และร้อยละ 2.9 ใส่เฉพาะวันสำคัญทางศาสนา ส่วนร้อยละ 9.8 ไม่เคยใส่ และเมื่อสามีไปทำงานอยู่ใน ตะวันออกกลาง ก็พบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 45.1 ใส่ทุกวันพระ รองลงมาคือร้อยละ 24.5 และร้อยละ 17.6 ใส่ไม่แน่นอน และใส่ทุกวันตามลำดับ และอีกร้อยละ 2.9 ใส่เฉพาะวัน สำคัญทางศาสนา และร้อยละ 9.8 ไม่เคยใส่บาตร และเมื่อสามีกลับจากตะวันออกกลาง แล้วก็ยังพบว่า ไม่มีความแตกต่างกับช่วงก่อนสามีไปตะวันออกกลาง กับช่วงที่สามีทำงานอยู่ใน ตะวันออกกลาง

สำหรับผู้ที่ไม่เคยใส่บาตร เพราะอาศัยอยู่กับบ้านของบิดามารดา ส่วนมากมารดาจะทำหน้าที่ใส่บาตรอยู่แล้ว สำหรับผู้ที่ทำบุญตักบาตรเฉพาะวันสำคัญทางศาสนา ก็เนื่องจากในวันปกติธรรมดาจะมีสมาชิกคนอื่น ๆ ในครัวเรือนทำอยู่แล้ว ยกเว้นวันสำคัญ เช่น วันเข้าพรรษา จึงจะไปร่วมทำบุญด้วย

ตารางที่ 61 เปรียบเทียบการทาบชุดักบาตรในช่วงก่อนสามเ็บต่างประเทศ ระหว่างสามเ็บอยู่ต่างประเทศ และ เ็บสามเ็บกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามเ็บยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเ็บกลับมาแล้ว

การทาบชุดักบาตร	กลุ่มสามเ็บยังไม่กลับ				กลุ่มสามเ็บกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเ็บ		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเ็บ		ระหว่างอยู่		สามเ็บกลับมาแล้ว	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เส้ทุกวัน	24	30.4	22	27.8	16	15.7	18	17.6	18	17.6
เส้ทุกวันพระ	27	34.2	27	34.2	45	44.1	46	45.1	45	44.1
เฉพาะวันสำคัญ										
ทางศาสนา	1	1.3	1	1.3	3	2.9	3	2.9	3	2.9
สามเ็บแน่นอน	25	31.6	27	34.2	28	27.5	25	24.5	26	25.5
ไม่เคยเส้	2	2.5	2	2.5	10	9.8	10	9.8	10	9.8
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 2.16$$

$$d.f. = 4$$

$$\text{Sig} = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 13.86$$

$$d.f. = 8$$

$$\text{Sig} = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.2 การให้ความช่วยเหลือวัดในชุมชน

เมื่อพิจารณาให้ความช่วยเหลือวัดในชุมชน ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ลักษณะการให้ความช่วยเหลือวัดในชุมชนของแต่ละครัวเรือนยังคงเหมือนเดิม ถึงแม้สามีจะไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลาง ดังในตารางที่ 62 จะเห็นว่าในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ การให้ความช่วยเหลือวัดในชุมชน ในช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง นั้นพบว่าส่วนใหญ่ ร้อยละ 70.9 ช่วยเป็นเงิน ส่วนที่เหลือนอกนั้นคือ ร้อยละ 10.1 ให้อุปกรณ์ เงินและสิ่งของ ร้อยละ 7.6 ให้อุปกรณ์ที่ทางวัดขอความช่วยเหลือมา ร้อยละ 5.1 ให้อุปกรณ์ เงินและแรงงาน ร้อยละ 3.8 ให้อุปกรณ์สิ่งของ และร้อยละ 2.5 ช่วยเป็นแรงงาน

และเมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลางก็พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 ช่วยเหลือเป็นเงิน ซึ่งมีจำนวนไม่แตกต่างกับช่วงก่อนที่สามีจะไปทำงานในตะวันออกกลาง ส่วนผู้ที่เคยให้ความช่วยเหลือทั้งในรูปแบบของ เงินและสิ่งของ, ให้อุปกรณ์ที่ขอ, ช่วยทั้งเงินและแรงงาน, ช่วยเป็นสิ่งของ และช่วยเป็นแรงงาน ก็ยังมีจำนวนใกล้เคียง และเท่ากับช่วงก่อนที่สามีจะไปทำงานในตะวันออกกลาง

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว ก็พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 60.8 ช่วยโดยให้เป็นเงิน ส่วนที่เหลือนอกนั้นร้อยละ 15.7 ให้อุปกรณ์ที่ขอ ร้อยละ 7.8 ให้อุปกรณ์ เงินและแรงงาน ร้อยละ 5.9 ให้อุปกรณ์เงินและสิ่งของและช่วยเป็นแรงงาน ในสัดส่วนเท่ากัน และอีกร้อยละ 3.9 ช่วยเป็นสิ่งของ เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 64.7 ช่วยเป็นเงิน ร้อยละ 16.7 ให้อุปกรณ์ทุกอย่างที่ขอ ร้อยละ 6. ช่วยทั้งเงินและแรงงาน ร้อยละ 2.0 ช่วยโดยให้เป็นสิ่งของ จะเห็นว่าการให้ความช่วยเหลือโดยไม่ช่วยในรูปแบบของ แรงงานเพียงอย่างเดียวลดลงเล็กน้อย แต่การช่วยโดยให้เป็นเงินมีมากกว่าช่วงก่อนสามีไป ทั้งนี้เพราะครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ประกอบกับช่วงสามีไปอยู่ ภรรยาต้องดูแลบุตรคนเดียว ไม่มีผู้ช่วย ไม่สามารถไปร่วมงานได้ จึงช่วยเป็นเงินเพียงอย่างเดียว แต่เมื่อสามีกลับมาแล้วการ ช่วยเป็นเงินเพียงอย่างเดียวลดลงเหลือร้อยละ 59.8 ในขณะที่ผู้ที่ให้อุปกรณ์ทุกอย่างตามที่ทางวัดขอ มา และช่วยทั้งให้เป็นเงินและแรงงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20.6 และร้อยละ 9.8 ความลับ และผู้ที่ช่วยเป็นแรงงานอย่างเดียว และช่วยเป็นสิ่งของเพียงอย่างเดียวลดลงเหลือร้อยละ 2.0 ในสัดส่วนเท่ากัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ประกอบกับสามีกลับมาแล้วและ ลูก ๆ โตขึ้นไม่ต้องคอยดูแลตลอดเวลาเหมือนเมื่อก่อน ผู้หญิงจึงมีเวลาว่างพอที่จะไปช่วย

ผลงานของวัดได้นอกจากการบริจาคเงิน

การบริจาคเพื่อช่วยเหลือวัดนั้น ส่วนใหญ่เป็นลักษณะสมทบเงินร่วมกัน
ทั้งหมดนี้ ทั้งนี้โดยมีผู้นำหมู่บ้านเป็นศูนย์กลางในการรวบรวมเงิน และ เป็นผู้ดำเนินการจัดหาสิ่ง
ของถวายให้แก่วัดต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 62 เปรียบเทียบการให้ความช่วยเหลือวัดในชุมชน ช่วงก่อนสามเือนต่างประเทศ ระหว่างสามเือนอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามเือนกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามเือนยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเือนกลับมาแล้ว

การให้ความช่วยเหลือวัดในชุมชน	กลุ่มสามเือนยังไม่กลับ				กลุ่มสามเือนกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเือน		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเือน		ระหว่างอยู่		สามเือนกลับมาแล้ว	
	ที่งานต่างประเทศ		ที่งานต่างประเทศ		ที่งานต่างประเทศ		ที่งานต่างประเทศ		ที่งานต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ให้ทุกอย่างที่ขอ	6	7.6	6	7.6	16	15.7	17	16.7	21	20.6
ให้เงินและสิ่งของ	8	10.1	7	8.9	6	5.9	6	5.9	6	5.9
เงินและแรงงาน	4	5.1	4	5.1	8	7.8	7	6.9	10	9.8
ให้เงิน	56	70.9	57	72.2	62	60.8	66	64.7	61	59.8
แรงงาน	2	2.5	2	2.5	6	5.9	4	3.9	2	2.0
ให้สิ่งของ	3	3.8	3	3.8	4	3.9	2	2.0	2	2.0
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$\chi^2 = 5.83$$

$$d.f. = 5$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$\chi^2 = 13.78$$

$$d.f. = 10$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.3 จำนวนเงินที่บริจาคช่วยเหลือกิจกรรมทางศาสนา

จากการศึกษาถึงจำนวนเงินที่บริจาคช่วยเหลือกิจกรรมทางศาสนา ในแต่ละช่วงพบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ดังในตารางที่ 6.3 จะเห็นว่าในกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้ว พบว่า ช่วงก่อนสามมีบาทพทานในตะวันออกเฉียงกลางส่วนใหญ่ ร้อยละ 86.1 ช่วยเป็นเงินไม่เกิน 500 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 2.5 บริจาคเป็นเงินระหว่าง 500-1000 บาทต่อปี และอีกร้อยละ 1.3 บริจาคตั้งแต่ 1,001 บาทขึ้นไปต่อปี ส่วนร้อยละ 10.1 ไม่ได้บริจาค เพราะไม่มีเงินแต่จะไปช่วยงานวัด โดยไม่ช่วยบาทพทาน และช่วยเป็นสิ่งของ เช่น ข้าวสาร เป็นต้น ซึ่งเป็นของที่มีอยู่แล้ว และเมื่อสามมีบาทพทานในตะวันออกเฉียงกลาง พบว่า จำนวนผู้ที่บริจาคไม่เกิน 500 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 89.9 ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้บริจาคมีลดลงเหลือร้อยละ 6.3 อาจเป็นเพราะครอบครัวมีฐานะดีขึ้น จึงได้บริจาคเงินช่วยเหลือวัด นอกเหนือจากการช่วยเป็นแรงงานและสิ่งของ ส่วนจำนวนผู้บริจาคระหว่าง 500-1000 บาทต่อปี และตั้งแต่ 1,001 บาทขึ้นไปต่อปี ยังมีร้อยละ 2.5 และร้อยละ 1.3 ตามลำดับเหมือนเดิม

ส่วนในกลุ่มที่สามมีกลับมาแล้วก็พบว่า การบริจาคเงินช่วยเหลือกิจกรรมทางศาสนา ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามมีบาทพทานในตะวันออกเฉียงกลางส่วนใหญ่ร้อยละ 80.4 บริจาคเงินไม่เกิน 500 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือนอกนั้น ร้อยละ 7.8 บริจาคระหว่าง 500-1,000 บาทต่อปี และร้อยละ 1.0 บริจาคตั้งแต่ 1,001 บาทขึ้นไปต่อปี ส่วนร้อยละ 10.7 ไม่ได้บริจาค เพราะไม่มีเงิน และทางวัดไม่ได้มาขอบริจาค เมื่อสามมีบาทพทานในตะวันออกเฉียงกลางพบว่า ผู้ที่บริจาคไม่เกิน 500 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 83.3 และผู้ที่บริจาคระหว่าง 500-1,000 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 9.8 ผู้ที่บริจาคตั้งแต่ 1,001 บาทขึ้นไปต่อปี ยังมีร้อยละ 1.0 เท่าเดิม แต่จำนวนผู้ที่ไม่ได้บริจาคลดลงเหลือร้อยละ 5.9 และเมื่อสามมีกลับมาแล้ว พบว่า จำนวนผู้บริจาคเป็นเงินไม่เกิน 500 บาทต่อปี ลดลงเหลือร้อยละ 80.4 แต่ จำนวนผู้บริจาคเป็นเงินระหว่าง 500-1,000 บาทต่อปี เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10.8 และจำนวนผู้ที่มาบริจาคตั้งแต่ 1,001 บาทขึ้นไปต่อปี ก็เพิ่มเป็นร้อยละ 3.9 ส่วนจำนวนผู้ที่ไม่ได้บริจาคลดลงเหลือร้อยละ 4.9

ตารางที่ 63 เปรียบเทียบจำนวนเงินที่บริจาคช่วยเหลือกิจกรรมทางศาสนาในช่วงก่อนสามเือนต่างประเทศ ระหสามเือนอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามเือนกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามเือนยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเือนกลับมาแล้ว

จำนวนเงินที่บริจาค ช่วยเหลือทางศาสนา (บาท/ปี)	กลุ่มสามเือนยังไม่กลับ				กลุ่มสามเือนกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเือนไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเือนไป		ระหว่างอยู่		สามเือนกลับ	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		มาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้บริจาค	8	10.1	5	6.3	11	10.7	6	5.9	5	4.9
ไม่เกิน 500	68	86.1	71	89.9	82	80.4	85	83.3	82	80.4
501-1,000	2	2.5	2	2.5	8	7.8	10	9.8	11	10.8
1,001 บาทขึ้นไป	1	1.3	1	1.3	1	1.0	1	1.0	4	3.9
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 0.76$$

$$d.f. = 3$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 5.87$$

$$d.f. = 6$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6.4 ทักษะที่มีต่อพุทธศาสนา

6.4.1 ศาสนาเป็นความเชื่อที่ผิดและไม่จำเป็นสำหรับคนสมัยใหม่

การศึกษาถึงทักษะของภรรยาของคณายไทยที่ไปทำงานใน ตะวันออกกลาง โดยกำหนดคำถามว่า ศาสนาเป็นความเชื่อที่ผิดและไม่จำเป็นสำหรับคนสมัยใหม่ ดังในตารางที่ 64 พบว่า การแสดงทักษะต่อพุทธศาสนาไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับความคิดแบบนี้ ดังในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ ในช่วงก่อน สามีไปตะวันออกกลางพบว่า ส่วนใหญ่คือร้อยละ 98.7 ไม่เห็นด้วย มีเพียงร้อยละ 1.3 ที่ เห็นด้วย และเมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง ก็ยังพบว่า ร้อยละ 98.7 ไม่เห็นด้วยและ ร้อยละ 1.3 ที่เห็นด้วย

และในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า แนวความคิดของภรรยา ไม่มีความแตกต่างกัน ทั้งช่วงก่อนสามีไปตะวันออกกลาง ระหว่างสามีอยู่ในตะวันออกกลาง และเมื่อสามีกลับมาแล้ว โดยพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 98.0 ไม่เห็นด้วย ในสัดส่วนเท่ากัน และ ร้อยละ 2.0 เห็นด้วยในสัดส่วนที่เท่ากันในแต่ละช่วง

6.4.2 ศาสนาเป็นเรื่องสำคัญเฉพาะบุคคลและจำเป็นสำหรับชีวิตที่ดี

จากตารางที่ 64 พบว่า ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับแนวความคิดที่ ว่า ศาสนาเป็นเรื่องสำคัญเฉพาะบุคคล และจำเป็นสำหรับชีวิตที่ดี โดยในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า ทักษะเกี่ยวกับพุทธศาสนาของภรรยาของคณายไทยที่ไปทำงานในตะวันออกกลาง ไม่มี ความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไป พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 97.5 เห็นด้วย ส่วนอีกร้อยละ 2.5 ไม่เห็นด้วย และเมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลางแล้วทักษะ ของภรรยาก็ไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือร้อยละ 97.5 เห็นด้วย ส่วนร้อยละ 2.5 ไม่เห็นด้วย ทั้งนี้เพราะ ไม่ได้ให้ความสำคัญกับศาสนา และคิดว่ากิจกรรมบางอย่างของศาสนาเป็นเรื่อง ฆงมกาย ศาสนาไม่ได้ทำให้มีฐานะดีขึ้น

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า ทุกคนเห็นด้วยกับความคิดนี้ โดยพบว่าร้อยละ 100.0 เห็นด้วย ทั้งในช่วงก่อนสามีไปตะวันออกกลาง ระหว่างสามีทำงาน อยู่ตะวันออกกลาง และเมื่อสามีกลับมาแล้วในสัดส่วนเท่ากัน (ในตารางที่ 64)

ตารางที่ 64 เปรียบเทียบทัศนคติต่อพุทธศาสนาระหว่างช่วงก่อนสามเ็บที่พานานในต่างประเทศ ช่วงสามเ็บที่พานานต่างประเทศ และ เมื่อสามเ็บกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามเ็บยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเ็บกลับมาแล้ว

ทัศนคติที่มีต่อพุทธศาสนา	กลุ่มสามเ็บยังไม่กลับ				กลุ่มสามเ็บกลับมาแล้ว						
	ก่อนสามเ็บ		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเ็บ		ระหว่างอยู่		สามเ็บกลับมาแล้ว		
	ที่พานาน		ต่างประเทศ		ที่พานาน		ต่างประเทศ		ที่พานาน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
(1) ศาสนาเป็นความเชื่อที่ผิดและไม่จำเป็นสำหรับคนสมัยใหม่											
ไม่เห็นด้วย	78	98.7	79	98.7	99	98.0	99	98.0	99	98.0	
เห็นด้วย	1	1.3	1	1.3	2	2.0	2	2.0	2	2.0	
(2) ศาสนาเป็นเรื่องสำคัญเฉพาะบุคคลและจำเป็นสำหรับชีวิตที่ดี											
ไม่เห็นด้วย	2	2.5	2	2.5	-	-	-	-	-	-	
เห็นด้วย	77	97.5	77	97.5	102	100.0	102	100.0	102	100.0	
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0	

$$(1) X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$(1) X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$(2) X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$(2) X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานข้อ 6 ปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "ภรรยาที่มีความสนใจในกิจกรรมทางศาสนามากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง" แสดงว่า การที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ไม่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงด้านการมีความสนใจในกิจกรรมทางศาสนาของภรรยา เนื่องจากว่า โดยปกติประชาชนในหมู่บ้าน ส่วนใหญ่มีความผูกพันกับศาสนา โดยเฉพาะการทำบุญใส่บาตรก็จะทำอยู่เป็นประจำ เมื่อถึงวันพระ หรือวันสำคัญทางศาสนา และจากการสังเกตในช่วงที่ออกไปเก็บข้อมูล พบว่าลักษณะการช่วยเหลือกิจกรรมทางศาสนาของแต่ละบุคคลส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลง แต่จะมีบางคนจะทุ่มเทให้กับกิจกรรมทางศาสนา เมื่อมีเงินมากจะบริจาคมาก บุคคลจำพวกนี้มักจะเป็นผู้ที่มียาอยู่มากแล้วและมีความเลื่อมใสในกิจกรรมทางพุทธศาสนาอยู่แล้ว ดังนั้นเมื่อมีโอกาสที่จะบริจาคช่วยเหลือกิจกรรมทางพุทธศาสนา เช่น ทอดกริ่ง ผ้าป่า ก็จะบริจาคครั้งละจำนวนมาก

กล่าวโดยสรุปแล้ว การไปทำงานในประเทศตะวันออกกลางของสามีไม่มีผลต่อความสนใจในกิจกรรมทางศาสนาของภรรยาเพราะ เดิมภรรยาที่มีความสนใจต่อกิจกรรมทางศาสนามากอยู่แล้ว ดังนั้นถึงแม้สามีจะอยู่บ้าน หรือไปทำงานอยู่ต่างประเทศ ภรรยาก็ยังให้ความสนใจต่อกิจกรรมทางศาสนาเหมือนเดิม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 7 ปรายามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์
ของชุมชนมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง

การศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ของชุมชน ได้ศึกษาจากทัศนะ
ของสมาชิกในชุมชนที่มีต่อภรรยา การให้ความช่วยเหลือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน การเป็นสมาชิก
กลุ่มกิจกรรมในชุมชน การแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม และการแสดงความคิดเห็นต่อการมีผู้นำที่
เป็นสตรี ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

7.1 ทัศนะของชุมชนต่อภรรยา

จากการแสดงความคิดเห็นถึงทัศนะของสมาชิกในชุมชนต่อตัวภรรยา
ในแต่ละช่วง สำหรับกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ทัศนะของสมาชิกในชุมชนต่อภรรยาในแต่ละ
ช่วงนั้น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีไปทำงานในต่างประเทศ
ส่วนใหญ่อ้อยละ 81.0 ทุกร้อยละเหมือนเดิม และมีร้อยละ 19.0 ที่ได้รับการยอมรับนับถือจาก
สมาชิกในชุมชน ซึ่งส่วนใหญ่มีฐานะดี และเป็นผู้ที่มีบทบาทในชุมชน และสามีเป็นผู้มีบทบาทใน
ชุมชนด้วย เมื่อสามีไปทำงานอยู่ในต่างประเทศ พบว่า ภรรยาได้รับการยอมรับนับถือจาก
ชุมชนมากขึ้น มีถึงร้อยละ 70.9 ส่วนผู้ที่ตอบว่าเหมือนเดิมลดลงเหลือร้อยละ 29.1 ทั้งนี้
เพราะสามีเพิ่งไปทำงานครั้งแรก ครอบครัวยังมีหนี้สิน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวยังไม่ดีขึ้น

สำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
เช่นเดียวกัน กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานในต่างประเทศพบว่าส่วนใหญ่อ้อยละ 87.3
ยังเหมือนเดิม มีร้อยละ 12.7 ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น และเมื่อทำงานอยู่ในต่างประเทศพบว่า
ส่วนใหญ่อ้อยละ 69.6 ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้น มีร้อยละ 30.4
ยังเหมือนเดิม และเมื่อสามีกลับมาแล้วพบว่าส่วนใหญ่อ้อยละ 75.5 ได้รับการยอมรับนับ
ถือมากขึ้น และอ้อยละ 25.5 ยังเหมือนเดิม

หลังจากสามีได้ไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ทำให้ครอบครัวมี
ฐานะดีขึ้น มีผลทำให้สมาชิกในครอบครัวได้รับการยอมรับนับถือจากสมาชิกในชุมชนมากขึ้น ซึ่ง
จากการสอบถามเพิ่มเติมขณะทำการสัมภาษณ์ พบว่า เมื่อครอบครัวมีฐานะดีขึ้น ภรรยาทำได้

รับเชิญไปร่วมงานต่าง ๆ มากขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นงานแต่งงาน งานบวช งานศพ ตลอดจนงาน
 ของส่วนรวมในชุมชน ทั้งนี้เพราะค่านิยมของสังคมไทยที่ทำให้การยอมรับนับถือความร่ำรวย
 เกี่ยวกับเรื่องนี้ฉวีวรรณ วรรณประเสริฐ (2522 : 42) ได้อธิบายลักษณะค่านิยมของสังคม
 ไทยในปัจจุบันไว้ว่า "คนไทยมีค่านิยมนับถือเงิน เพราะบุคคลมีเงินได้รับการยกย่อง และ
 เคารพนับถืออย่างกว้างขวาง เงินนำมาซึ่งเกียรติและอำนาจ คนที่มีฐานะร่ำรวยมักจะได้รับ
 การเลือกตั้งเป็นผู้นำของชุมชน..." ดังนั้นจึงพบว่า ครอบครัวที่มีฐานะดีขึ้นหลังจากสามีไปทำ
 งานในประเทศตะวันออกกลาง ก็ได้รับการยอมรับนับถือมากขึ้นด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 65 เปรียบเทียบทัศนคติของชุมชนต่อสมาชิกในครอบครัว ในช่วงก่อนสามปีไปต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

ทัศนคติของชุมชนต่อสมาชิกในครัวเรือน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามปีกลับมาแล้ว	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เหมือนเดิม	64	81.0	23	29.1	89	87.3	31	30.4	25	24.5
เห็นการยอมรับนับถือมากขึ้น	15	19.0	56	70.9	13	12.7	71	69.6	77	75.5
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 63.55$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.01$$

$$X^2 = 132.89$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } 0.01$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.2 การให้ความช่วยเหลือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน

ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างแต่ละช่วง กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศ พบว่าร้อยละ 51.9 ช่วยทั้งเงิน สิ่งของ และแรงงาน ส่วนอีกร้อยละ 48.1 ช่วยเป็นแรงงาน เมื่อสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศ พบว่า จำนวนผู้ที่ช่วยเหลือเป็นเงิน สิ่งของ และแรงงาน เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 75.9 ส่วนที่ช่วยด้วยแรงงานเพียงอย่างเดียวลดลงเหลือร้อยละ 22.8 และอีกร้อยละ 1.3 ไม่ได้ช่วยเหลืออะไร เพราะสามีไม่อยู่จึงไม่ได้ไปช่วย ส่วนที่ช่วยเป็นแรงงานอย่างเดียวเพราะ ไม่สามารถช่วยเหลือเป็นเงิน หรือสิ่งของได้ จึงไปช่วยทำงานแทน

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วพบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงานต่างประเทศพบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 58.9 ช่วยทั้งเงิน สิ่งของ และแรงงาน รองลงมาร้อยละ 28.4 ช่วยเป็นแรงงานอย่างเดียว ส่วนอีกร้อยละ 12.7 ไม่ได้ช่วยเหลืออะไร เพราะผู้นำหมู่บ้านไม่ได้บอกให้ไปช่วย เมื่อสามีไปทำงานในต่างประเทศพบว่า จำนวนผู้ที่ช่วยเหลือเป็นเงิน สิ่งของ และแรงงานเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 77.5 ช่วยที่ช่วยเป็นแรงงานอย่างเดียวลดลงเหลือร้อยละ 12.7 และอีกร้อยละ 9.8 ไม่ได้ให้ความช่วยเหลืออะไรเลย และเมื่อสามีกลับมาแล้ว พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 76.4 ช่วยเป็นเงิน สิ่งของ และแรงงาน ส่วนอีกร้อยละ 11.8 ช่วยเป็นแรงงาน และไม่ได้ช่วยอะไรเลยในสัดส่วนเท่ากัน

จะเห็นว่าผู้หญิงจะให้ความร่วมมือในการทำงานที่เป็นกิจกรรมของส่วนรวมเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นเงิน สิ่งของ และแรงงาน ตามแต่จะถูกขอร้องมา แต่หลังจากสามีไปทำงานอยู่ต่างประเทศ พบว่า การให้ความช่วยเหลือเป็นแรงงานเพียงอย่างเดียว น้อยลง แต่จะให้ทั้งเงิน และสิ่งของด้วย ทั้งนี้เพราะคนกลุ่มนี้มีฐานะทาง เศรษฐกิจดีขึ้น

ตารางที่ 66 เปรียบเทียบการให้ความช่วยเหลือกิจกรรมพัฒนาหมู่บ้านในช่วงก่อนสามปีต่างประเทศ ระหว่างลาต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

การให้ความช่วยเหลือ กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่ ต่างประเทศ		ก่อนสามปี		ระหว่างอยู่ ต่างประเทศ		สามียัง กลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้ให้ความช่วยเหลือ	-	-	1	1.3	13	12.7	10	9.8	12	11.8
แรงงาน	38	48.1	18	22.8	29	28.4	13	12.7	12	11.8
เงิน สิ่งของ และแรงงาน	41	51.9	60	75.9	60	58.9	79	77.5	78	76.4
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 27.40$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

$$X^2 = 53.82$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{น้อยกว่า } .001$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.3 กลุ่มกิจกรรมที่เข้าเป็นสมาชิก

เมื่อศึกษาถึงการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ในชุมชน ในช่วงก่อนสามปีไปทำงานตะวันออกกลาง ระหว่างสามปีไปทำงานอยู่ในตะวันออกกลาง ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีไปทำงานในตะวันออกกลางพบว่า มีผู้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งหมด 18 คน โดยมีร้อยละ 27.8 เป็นกลุ่ม เป็นกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 22.2 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน และร้อยละ 16.7 เป็นสมาชิกกลุ่ม ผสส. ส่วนร้อยละ 5.5 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกร กลุ่มกรรมการวัด และกลุ่มสตรี ในสัดส่วนเท่ากัน เมื่อสามปีไปทำงานในตะวันออกกลาง มีจำนวนสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งหมด 22 คน พบว่า ร้อยละ 27.3 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน รองลงมาคือร้อยละ 18.2 เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี และกลุ่ม ผสส. ในสัดส่วนเท่ากัน และร้อยละ 13.6 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. และกลุ่มฌาปนกิจ ในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนอีกร้อยละ 9.1 เป็นสมาชิกกลุ่ม อสม.

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า การเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีไปทำงานตะวันออกกลาง มีจำนวนสมาชิกกลุ่มกิจกรรมต่าง ๆ รวมทั้งหมด 15 คน โดยมีร้อยละ 33.3 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. ร้อยละ 26.7 เป็นสมาชิกกลุ่มฌาปนกิจ ร้อยละ 13.3 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน และกลุ่มสตรี ในสัดส่วนเท่ากัน ส่วนอีกร้อยละ 6.7 เป็นสมาชิกกลุ่มกรรมการวัด และกลุ่มลูกเสือชาวบ้านในสัดส่วนเท่ากัน เมื่อสามปีไปทำงานในตะวันออกกลางมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 24 คน โดยมีร้อยละ 41.7 เป็นสมาชิกกลุ่มแม่บ้าน ร้อยละ 16.7 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. และกลุ่มฌาปนกิจในสัดส่วนเท่ากัน นอกจากนี้ร้อยละ 12.5 เป็นสมาชิกกลุ่มสตรี ร้อยละ 8.3 เป็นสมาชิกกลุ่ม อสม. และอีกร้อยละ 4.2 เป็นสมาชิกกลุ่มลูกเสือชาวบ้าน และภายหลังจากสามปีกลับจากตะวันออกกลาง พบว่าจำนวนสมาชิกทั้งหมดมี 24 คน เท่าเดิม และจำนวนสมาชิกกลุ่มต่าง ๆ ยังมีจำนวนเท่าเดิม นอกจากสมาชิกกลุ่ม ธกส. ซึ่งลดลงเหลือร้อยละ 12.5 และมีที่เพิ่งเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกรรมการวัด มีร้อยละ 4.2

เป็นที่น่าสังเกตว่า หลังจากสามปีไปทำงานในตะวันออกกลางแล้วจำนวนสมาชิกกลุ่มกิจกรรมเชิงเศรษฐกิจ (กลุ่มเกษตรกร และกลุ่มลูกค้า ธกส.) ลดลง แต่พบว่าการเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น ทั้งนี้ อาจเนื่องจากครอบครัวมีฐานะทาง

เศรษฐกิจดีขึ้น จึงเลิกเป็นสมาชิกกลุ่มลูกค้า ธกส. เพราะจุดประสงค์ที่เป็นสมาชิกก็เพราะต้องการขอกู้เงิน ธกส. มาทำการเกษตร แต่เมื่อครอบครัวมีฐานะดีขึ้นแล้วก็ไม่ยอมมีหนี้สินอีกจึงเลิกเป็นสมาชิก สำหรับผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมทางสังคมให้เหตุผลว่า มีเวลาว่าง และอยากทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ นอกจากได้รับความเพลิดเพลินแล้วยังได้ความรู้อีกด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 67 เปรียบเทียบการเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมในช่วงก่อนสามปีไปต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

กลุ่มกิจกรรม ที่เข้าเป็นสมาชิก	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามีกลับมาแล้ว	
	ต่างประเศ		ต่างประเศ		ต่างประเศ		ต่างประเศ		ต่างประเศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มเกษตรกร	1	5.5	-	-	-	-	-	-	-	-
กลุ่มลูกค้า ทัศน.	5	27.8	3	13.6	5	33.3	4	16.7	3	12.5
กลุ่มกรรมการวัด	1	5.5	-	-	1	6.7	-	-	1	4.2
กลุ่มแม่บ้าน	4	22.2	6	27.3	2	13.3	10	41.7	10	41.7
กลุ่มลูกเสือชาวบ้าน	-	-	-	-	1	6.7	1	4.2	1	4.2
กลุ่มสตรี	1	5.5	4	18.2	2	13.3	3	12.5	3	12.5
กลุ่ม พสส.	3	16.7	4	18.2	-	-	-	-	-	-
กลุ่ม อสม.	-	-	2	9.1	-	-	2	8.3	2	8.3
กลุ่มฌาปนกิจ	3	16.7	3	13.6	4	26.7	4	16.7	4	16.7
รวมทั้งสิ้น	18	100.0	22	100.0	15	100.0	24	100.0	24	100.0

หมายเหตุ - พสส. ย่อมาจาก ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข $X^2 = 13.61$ $X^2 = 17.00$
 - อสม. ย่อมาจาก อาสาสมัครสาธารณสุข $d.f. = 8$ $d.f. = 16$
 - ทัศน. ย่อมาจาก ทัศนศึกษานอกสถานที่ $Sig =$ มากกว่า 0.05 $Sig =$ มากกว่า 0.05
 - ฌาปนกิจ ย่อมาจาก ฌาปนกิจสถาน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.4 ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม

เมื่อพิจารณาความถี่ของการเข้าร่วมกิจกรรม พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับ พบว่า ช่วงก่อนสามียุคตะวันออกเฉียง ส่วนใหญ่ร้อยละ 72.2 เข้าร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 16.7 นาน ๆ ครั้ง และอีกร้อยละ 11.1 ไม่เคยเข้าร่วม เมื่อสามียุคอยู่ในตะวันออกเฉียง พบว่า ร้อยละ 77.3 เข้าร่วมทุกครั้ง ร้อยละ 13.6 นาน ๆ ครั้ง และอีกร้อยละ 9.1 ไม่เคยเข้าร่วมเพราะ ไม่มีเวลา

และในกลุ่มที่สามีกลับมาแล้วก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามียุคตะวันออกเฉียงพบว่า ร้อยละ 80.0 เข้าร่วมทุกครั้ง และอีกร้อยละ 20.0 นาน ๆ ครั้ง เมื่อสามียุคอยู่ในตะวันออกเฉียงพบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 87.5 เข้าร่วมทุกครั้ง และอีกร้อยละ 12.5 นาน ๆ ครั้ง และภายหลังจากสามีกลับมาแล้วพบว่ายังมี ร้อยละ 87.5 เข้าร่วมทุกครั้ง และอีกร้อยละ 12.5 นาน ๆ ครั้ง

เลย

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 68 เปรียบเทียบความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในช่วงก่อนสามปีไปต่างประเทศ ระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และเมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามียังกลับมาแล้ว

ความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามียังกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามปีกลับมาแล้ว	
	ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท		ต่างประเท	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เข้าร่วมทุกครั้ง	13	72.2	17	77.3	12	80.0	21	87.5	21	87.5
นาน ๆ ครั้ง	3	16.7	3	13.6	3	20.0	3	12.5	3	12.5
ไม่เคยเข้าร่วม เพราะไม่มีเวลา	2	11.1	2	9.1	-	-	-	-	-	-
รวมทั้งสิ้น	18	100.0	22	100.0	15	100.0	24	100.0	24	100.0

$$X^2 = 2.4$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 7.33$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

หมายเหตุ จำนวนรวมทั้งสิ้นในแต่ละช่วงของทั้ง 2 กลุ่มไม่เท่ากันโดยคิดอัตราร้อยละ เฉพาะจำนวนผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมเท่านั้น เพื่อหาความแตกต่างของความถี่ในการเข้าร่วมกิจกรรม ส่วนที่ตัดออกไปได้แก่จำนวนผู้ที่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมใด ๆ เลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.5 การแสดงความคิดเห็นระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรม

การแสดงความคิดเห็นระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรม ช่วงก่อนสามเวิ
 ตะวันออกกลาง กับช่วงที่สามเวิงานอยู่ในตะวันออกกลาง พบว่า ในกลุ่มที่สามเวิยังไม่กลับ การ
 แสดงความคิดเห็นไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามเวิไปตะวันออกกลาง
 พบว่ามีผู้ที่เคยแสดงความคิดเห็น และผู้ที่ไม่เคยแสดงความคิดเห็น มีร้อยละ 50.0 ในสัดส่วนเท่ากัน และช่วงที่สามเวิงานอยู่ในตะวันออกกลาง ก็พบว่า มีผู้ที่เคยแสดงความคิดเห็น
 และผู้ที่ไม่เคย แสดงความคิดเห็น ร้อยละ 50.0 ในสัดส่วนเท่ากัน

สำหรับกลุ่มที่สามเวิกลับมาแล้ว พบว่า การแสดงความคิดเห็นระหว่าง
 เข้าร่วมกิจกรรม ในแต่ละช่วงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามเวิไป
 ตะวันออกกลาง พบว่า มีร้อยละ 66.7 เคยแสดงความคิดเห็น ส่วนอีกร้อยละ 33.3 ไม่เคย
 แสดงความคิดเห็น เมื่อสามเวิงานอยู่ในตะวันออกกลางพบว่า ร้อยละ 54.2 ไม่ได้แสดง
 ความคิดเห็น ส่วนผู้ที่เคยแสดงความคิดเห็นมีร้อยละ 45.8 และเมื่อสามเวิกลับมาแล้วพบว่า
 จำนวนผู้ที่ไม่เคยแสดงความคิดเห็น กับผู้ที่เคยแสดงความคิดเห็น ยังคงมีร้อยละ 54.2 และ
 ร้อยละ 45.8 ตามลำดับ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 69 เปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรมในช่วงก่อนสามเือนต่างประเทศ ระหว่างสามเือนอยู่ต่างประเทศและ เมื่อสามเือนกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามเือนยังไม่กลับ และกลุ่มที่สามเือนกลับมาแล้ว

การแสดงความคิดเห็น ระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรม	กลุ่มสามเือนยังไม่กลับ				กลุ่มสามเือนกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามเือนไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามเือนไป		ระหว่างอยู่		สามเือนกลับมาแล้ว	
	ทำงาน		ต่างประเทศ		ทำงาน		ต่างประเทศ		สามเือนกลับมาแล้ว	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เคย	9	50.0	11	50.0	10	66.7	11	45.8	11	45.8
ไม่เคย	9	50.0	11	50.0	5	33.3	13	54.2	13	54.2
รวมทั้งสิ้น	18	100.0	22	100.0	15	100.0	24	100.0	24	100.0
	$X^2 = 2.4$				$X^2 = 7.98$					
	d.f. = 1				d.f. = 2					
	Sig = มากกว่า 0.05				Sig = น้อยกว่า 0.05					

หมายเหตุ จำนวนรวมทั้งสิ้นของแต่ละช่วงไม่เท่ากับโดยคิดอัตราส่วนร้อยละ เฉพาะจำนวนผู้ที่ เป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมเท่านั้น เพื่อหาความแตกต่างของการแสดงความคิดเห็นระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิก ส่วนที่ตัดออกไปได้แก่จำนวนผู้ที่ไม่ได้เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมใด ๆ เลย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.6 ปฏิกริยาของสมาชิกในกลุ่มต่อการแสดงความคิดเห็น

เมื่อศึกษาถึงปฏิกริยาของสมาชิกในกลุ่มต่อการแสดงความคิดเห็นของ ภรรยา พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในแต่ละช่วง กล่าวคือ ในกลุ่มที่สามียังไม่ กลับพบว่า ในช่วงก่อนสามีไปตระวันออกกลาง มีจำนวนผู้ที่แสดงความคิดเห็น 9 คน เมื่อแสดง ความคิดเห็นแล้ว มีร้อยละ 22.2 ได้รับการยอมรับฟังจากสมาชิกกลุ่มทุกครั้ง และ เมื่อสามี ทำงานอยู่ในตระวันออกกลาง พบว่า ร้อยละ 63.6 ได้รับการรับฟังบางครั้ง ร้อยละ 36.4 ได้รับการรับฟังทุกครั้ง

สำหรับกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว พบว่า ปฏิกริยาของสมาชิกในกลุ่ม ใน แต่ละช่วง ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีทำงานตระวันออกกลาง ซึ่งมีสมาชิกที่เคยแสดงความคิดเห็น 10 คน พบว่า ร้อยละ 80.0 ได้รับการรับฟังบางครั้ง และ ร้อยละ 20.0 ได้รับการรับฟังทุกครั้ง เมื่อสามีไปทำงานในตระวันออกกลาง และภายหลังจาก สามีกลับมาจากตระวันออกกลางแล้ว มีสมาชิกที่เคยแสดงความคิดเห็น 11 คน พบว่า มีร้อยละ 72.7 ได้รับการรับฟังบางครั้ง และร้อยละ 27.3 ได้รับการฟังทุกครั้ง ในสัดส่วนเท่ากัน (ตารางที่ 70)

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 70 เปรียบเทียบพฤติกรรมของสมาชิกในกลุ่มต่อการแสดงความคิดเห็น ในช่วงก่อนสมาชิกไปต่างประเทศ ระหว่างสมาชิกอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสมาชิกกลับมาแล้วของกลุ่มที่สมาชิกยังไม่กลับและกลุ่มที่สมาชิกกลับมาแล้ว

พฤติกรรมของสมาชิก ในกลุ่มเมื่อท่านแสดง ความคิดเห็นออกไป	กลุ่มสมาชิกยังไม่กลับ				กลุ่มสมาชิกกลับมาแล้ว					
	ก่อนสมาชิกไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสมาชิกไป		ระหว่างอยู่		สมาชิกกลับมาแล้ว	
	ท่าน	ต่างประเทศ	ท่าน	ต่างประเทศ	ท่าน	ต่างประเทศ	ท่าน	ต่างประเทศ	ท่าน	ต่างประเทศ
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยอมรับฟังทุกครั้ง	2	22.2	4	36.4	2	20.6	3	27.3	3	27.3
ยอมรับฟังบางครั้ง	7	77.8	7	63.6	8	80.0	8	72.7	8	72.7
รวมทั้งสิ้น	9	100.0	11	100.0	10	100.0	11	100.0	11	100.0
	$\chi^2 = 1.67$				$\chi^2 = 1.00$					
	d.f. = 2				d.f. = 4					
	Sig = มากกว่า 0.05				Sig = มากกว่า 0.05					

หมายเหตุ จำนวนรวมทั้งสิ้นของแต่ละช่วง ไม่เท่ากันโดยคิดอัตราส่วนร้อยละจากจำนวนผู้ที่เคยแสดงความคิดเห็นในกลุ่มเท่านั้น เพื่อหาความแตกต่างของพฤติกรรมต่อการแสดงความคิดเห็นนั้นจากสมาชิกคนอื่น ๆ ในกลุ่มกิจกรรม ส่วนจำนวนที่ตัดออกไปได้แก่จำนวนผู้ที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม และจำนวนผู้ที่ไม่เคยแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

7.7 ทักษะต่อการเป็นผู้นำของสตรี

จากการศึกษาถึงทักษะต่อการเป็นผู้นำของสตรี จากตารางที่ 71 ในกลุ่มที่สามียังไม่กลับพบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไปทำงาน ตะวันออกกลาง กับช่วงที่สามีทำงานอยู่ในตะวันออกกลาง พบว่ามีการแสดงทักษะต่อการมีผู้นำเป็นสตรีไม่แตกต่างกัน โดยมีร้อยละ 72.2 คิดว่าผู้หญิงก็สามารถเป็นผู้นำหมู่บ้านได้ เพราะปัจจุบันผู้หญิงกับผู้ชายมีสิทธิทำเทียมกัน และผู้หญิงมีความรู้ความสามารถพอ ๆ กับผู้ชาย และอาจจะทำให้ดีกว่าผู้ชาย เพราะผู้หญิงทำงานรอบคอบ ไม่ดื่มเหล้า ไม่เที่ยวเตร่ ส่วนอีกร้อยละ 27.8 เห็นว่า ผู้หญิงเป็นผู้นำไม่ได้ เพราะงานตำแหน่งผู้นำหมู่บ้านเหมาะกับผู้ชายมากกว่า เพราะผู้ชายแข็งแรงกว่า จะทำงานคล่องตัวมากกว่าผู้หญิง โดยเฉพาะงานทางด้านการรักษาความปลอดภัย

ส่วนกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว ก็พบว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ในช่วงก่อนสามีไปทำงานตะวันออกกลาง ระหว่างสามีทำงานอยู่ในตะวันออกกลาง และหลังจากสามีกลับจากตะวันออกกลางแล้ว พบว่า มีร้อยละ 73.5 ในสัดส่วนเท่ากัน มีความเห็นว่าผู้หญิงมีความสามารถเป็นผู้นำได้ และมีร้อยละ 26.5 ในสัดส่วนเท่ากันมีความเห็นว่าผู้หญิงไม่มีความสามารถจะเป็นผู้นำได้ โดยอ้างเหตุผลเหมือนกับกลุ่มที่สามียังไม่กลับ

จากการสังเกต จะเห็นว่า ถ้ามองในแง่ความรู้ความสามารถ ความคิด สติปัญญาแล้วผู้นำสตรีจะได้รับการยอมรับ เพราะมีตัวอย่างให้เห็นว่ามีหลายหมู่บ้านที่มีผู้หญิงเป็นผู้นำหมู่บ้าน ตลอดจนผู้นำประเทศ ซึ่งทราบจากการฟังวิทยุ และดูจากโทรทัศน์ และในหมู่บ้านก็มีผู้หญิงหลายคนที่มีความสามารถเป็นผู้นำหมู่บ้านได้

และเมื่อตั้งคำถามว่า คิดว่าตัวเองจะเป็นผู้นำได้หรือไม่ในตารางที่ 72 กลุ่มที่สามียังไม่กลับ ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามีไป ตะวันออกกลาง พบว่า ส่วนใหญ่ร้อยละ 69.6 มีความคิดว่า ตัวเองมีความสามารถเป็นผู้นำหมู่บ้านได้ แต่จะทำหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าผู้ชาย เพราะไม่กล้าแสดงออก และไม่มีเวลาเนื่องจากต้องดูแลงานบ้าน ตลอดจนการเลี้ยงดูลูก ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้หญิงที่ต้องทำ ส่วนร้อยละ 19.0 คิดว่า ตัวเองสามารถเป็นผู้นำหมู่บ้านได้ และจะทำหน้าที่ได้ดีเท่าเทียมกับผู้ชาย เพราะเชื่อมั่นในความสามารถของตัวเอง ส่วนอีกร้อยละ 11.4 คิดว่าเป็นไปได้ เพราะตัวเองไม่มี ความรู้ ความสามารถ ไม่กล้าแสดงออก เมื่อสามีไปทำงานในตะวันออกกลาง พบว่า

ส่วนใหญ่ ร้อยละ 68.4 คิดว่าเป็นได้แต่จะไม่ดีเท่าผู้ชาย รองลงมาคือ ร้อยละ 20.2 คิดว่าเป็นได้ และจะทำหน้าที่ได้ดีเท่าเทียมกับผู้ชาย และอีกร้อยละ 11.4 คิดว่าตัวเองเป็นผู้ชายไม่ได้ โดยมีเหตุผลเหมือนกับช่วงก่อนสามปี

และ เมื่อศึกษากลุ่มที่สามกลับมาแล้ว ก็พบว่าไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือ ช่วงก่อนสามปีตอนกลางวัน พบว่า ส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 73.5 คิดว่าตัวเองสามารถเป็นผู้ชายได้ แต่จะทำหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าผู้ชาย รองลงมาคือ ร้อยละ 22.5 คิดว่าทำได้ และทำได้ดีเท่าเทียมกับผู้ชาย ส่วนอีกร้อยละ 3.9 คิดว่าตัวเองเป็นผู้ชายไม่ได้ และเมื่อพิจารณาในช่วงที่สามปีทวนในตอนกลางวัน และช่วงที่สามปีกลับมาแล้ว พบว่าเหมือนกับช่วงก่อนสามปีตอนกลางวัน

เหตุผลที่คิดว่าตัวเองจะทำหน้าที่ได้ไม่ดีเท่าผู้ชาย เพราะผู้ชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่า และมีเวลาว่างพอที่จะทุ่มเทให้กับกิจกรรมของส่วนรวมมากกว่า ส่วนผู้หญิงจะต้องรับผิดชอบงานบ้าน และการเลี้ยงดูลูกด้วยจึงไม่ค่อยมีเวลาว่างพอที่จะทุ่มเทให้กับงานของส่วนรวมได้เต็มที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 71 เปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเป็นผู้นำของสตรี ในช่วงก่อนสามปีไป ทักษานต่างประเทศระหว่างสามปีอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาแล้วของกลุ่มสามปียังไม่กลับและ กลุ่มที่สามปีกลับมาแล้ว

คิดว่าผู้หญิงมีความสามารถ เป็นผู้นำหมู่บ้านได้หรือไม่	กลุ่มสามปียังไม่กลับ				กลุ่มสามปีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		ก่อนสามปีไป		ระหว่างอยู่		สามปีกลับ	
	ท.พ.น		ต.พ.ท.		ท.พ.น		ต.พ.ท.		มาแล้ว	
	ต.พ.ท.		ต.พ.ท.		ต.พ.ท.		ต.พ.ท.		ต.พ.ท.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นไปไม่ได้	22	27.8	22	27.8	27	26.5	27	26.5	27	26.5
เป็นไปได้	57	72.2	57	72.2	75	73.5	75	73.5	75	73.5
รวมทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$\chi^2 = 0.00$$

$$d.f. = 1$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$\chi^2 = 0.00$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 72 เปรียบเทียบจำนวนของประชากรตัวอย่าง เมื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสามารถในการเป็นผู้นำกลุ่ม ในช่วงก่อนสามปีไปต่างประเทศ ระหว่างสามปีทำงานอยู่ต่างประเทศ และ เมื่อสามปีกลับมาแล้ว ของกลุ่มที่สามียังไม่กลับ และกลุ่มที่สามีกลับมาแล้ว

คิดว่าท่านสามารถ เป็นผู้นำกลุ่มได้หรือไม่	กลุ่มสามียังไม่กลับ				กลุ่มสามีกลับมาแล้ว					
	ก่อนสามปีไป ทำงาน		ระหว่างอยู่ ต่างประเทศ		ก่อนสามปีไป ทำงาน		ระหว่างอยู่ ต่างประเทศ		สามปีกลับ มาแล้ว	
	ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ		ต่างประเทศ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เป็นได้ และทำได้ดี	15	19.0	16	20.2	23	22.5	23	22.5	23	22.5
เป็นได้ แต่ไม่ดีเท่าผู้ชาย	55	69.6	54	68.4	75	73.5	75	73.5	75	73.5
เป็นไม่ได้	9	11.4	9	11.4	4	3.9	4	3.9	4	3.9
ทั้งสิ้น	79	100.0	79	100.0	102	100.0	102	100.0	102	100.0

$$X^2 = 5.64$$

$$d.f. = 2$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

$$X^2 = 0.00$$

$$d.f. = 4$$

$$Sig = \text{มากกว่า } 0.05$$

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ผลการพิสูจน์สมมุติฐานข้อที่ 7 ปฏิเสธสมมุติฐานที่ว่า "ภรรยามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชนมากขึ้น เมื่อสามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง" แต่พบว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ ของผู้หญิงนั้นขึ้นอยู่กับบุคลิกลักษณะส่วนตัวของแต่ละคน แสดงว่า การที่สามีไปทำงานในประเทศตะวันออกกลาง ไม่มีผลทำให้ผู้หญิงเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมสาธารณประโยชน์ของชุมชน

จากการสอบถามเพิ่มเติมขณะสัมภาษณ์พบว่า สาเหตุที่มีจำนวนผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมสาธารณประโยชน์น้อย เพราะไม่ทราบว่ามียุทธศาสตร์อะไรบ้างในชุมชน ซึ่งอาจจะ เป็นเพราะ การประชาสัมพันธ์ไม่ทั่วถึง และพบว่า ในกลุ่มผู้ที่เข้าเป็นสมาชิกกลุ่มกิจกรรมส่วนใหญ่ เพราะผู้นำชุมชนไปบอกเป็นรายบุคคล ซึ่งจะ เป็นผู้ที่พร้อมและมีเวลาว่างพอที่จะ เข้าร่วมกิจกรรมได้

นอกจากนี้ยังพบว่าในการแสดงความคิดเห็นระหว่าง เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่มในแต่ละ ครั้งนั้น ยังมีการแสดงความคิดเห็นไม่มากนัก ซึ่ง เหตุผลของการไม่แสดงความคิดเห็นในกลุ่ม เพราะ ยังขาดความมั่นใจในตัวเอง ไม่แน่ใจว่าความคิดที่ตัวเองนำเสนอออกไปจะดีพอ ทั้งนี้ อาจจะเป็น เพราะระดับการศึกษาของสมาชิกอยู่ในระดับภาคบังคับเป็นส่วนใหญ่ ประกอบกับมีผู้ที่เคยทำหน้าที่ เป็นผู้นำในการเสนอความคิดเห็นอยู่แล้ว และได้รับการยอมรับจากสมาชิกในกลุ่มด้วยดี จึงปล่อยให้ เป็นหน้าที่ของบุคคลอื่นในการแสดงความคิดเห็น ส่วนตัวเองจะคอยเป็นผู้ปฏิบัติตาม

ในบทนี้ ได้วิเคราะห์รายละเอียดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสถานภาพและบทบาท ของภรรยาที่มีต่อครอบครัว และต่อชุมชน ตามข้อสมมุติฐานทั้ง 7 ข้อ ที่กำหนดไว้ในการศึกษา ครั้งนี้ ดังรายละเอียดที่ได้ศึกษาไว้แล้วในบทที่ 4

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย